

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SLOVENEK

Mala zveza

Ko so dne 14. avgusta 1920 Češkoslovaška in Jugoslavija, dne 23. aprila 1921 Češkoslovaška in Romunija ter končno 7. junija 1921 še Romunija in Jugoslavija sklenile medsebojne dvostranske obrambne pogodbe, s katerimi so se obvezale, da bodo druga drugo branile v primeru kakšnega neizvnanega napada od strani Madjarske, so bili položeni pravni temelji za politično zgradbo, ki je napol iz skromnosti, da je ne bi zamenjavali s zvezo velikih zapadnih držav, napol pa tudi s posmehovalnimi nameni dobila in ohranila ime Male zveze ali Male antante, kot jo nekateri tujke ljubeci pisci imenujejo.

Od takrat pa do danes, ko se zastopniki Male zveze zopet zbirajo na redno konferenco v Belgradu, je potekla dolga vrsta let, a leta, ki so mimo bežala, medsebojne zvestobe niso zmanjšala, ampak je medsebojna povezanost vseh treh držav postajala čedalje bolj organična, in skupna volja, da stoji na straži proti v pogodbi natančno zabeleženim nevarnostim, čedalje bolj krepka. To niso prazne fraze, saj dokazuje lepo število novih medsebojnih pogodb, ki so zgradbo Male zveze na zunaj in na znotraj utrdile in izpolnile, da je bila zgodovina Male zveze zgodovina rasti in tvorjenja življenja. Razume se, da so pred tremi zavezniki državi vstajali vedno novi problemi, bodisi v zvezi z notranjo ureditvijo vsake posamezne zaveznice, bodisi s zunanje-političnimi dogodki, ki so polagoma preoblikovali politično Evropo, kot je nastala po volji mirovnih pogodb iz leta 1919. Sredi vsakega tega trenja pa je Mala zveza živela naprej svoje smotreno življenje, neokrnjena, nikdar oslabiljena, marveč vedno močnejša, vedno bolj složna in tudi vedno bolj sposobna, da brani ideale, zaradi katerih je bila ustanovljena.

Ze dne 31. avgusta 1922 je prišla ta volja po izpolnitvi medsebojne povezanosti do krepkega izraza, ko sta Češkoslovaška in Jugoslavija v novi pogodbi stare obveznosti potrdili, a jim dodali še nove obveznosti gospodarskega značaja kakor tudi pogodbeno določili način skupne obrambe ogroženih interesov na mejah Madjarske. Dne 24. februarja 1922 je konferenca Male zveze v Bukarešti šla zopet korak naprej, ko je sklenila skupen nastop v vseh zunanje-političnih vprašanjih, ki vse tri države zadevajo, sklep, ki so se ga vse tri države v nadaljnjih letih tudi vestno držale ter tako pripomogle, da se je Mala zveza začela v mednarodni politiki pojavljati kot strnjena enota ob priliki mnogoterih problemov, ki so rezali brazde po Podonavju, kot na primer vprašanje oboroževanja Madjarske, vprašanje madjarske politike do obkoljevalnih ciljev Italije, vprašanje združitve Avstrije in Nemčije. Dne 20. februarja 1929 so tri zaveznice medsebojno sodelovanje še poglobile, ko so zopet v Bukarešti sklenile trostransko prijateljsko in razsodstveno pogodbo, ki naj politični zvezi da tudi na zunaj primerno in dostojno obliko. V letu 1931 so se prvič javno sestali tudi zastopniki treh generalnih štabov — dne 5. majnika v Bukarešti — in določili načrt skupnega nastopa zaveznikiških armad pri obrambi ciljev, vsled katerih je bila Mala zveza ustanovljena. Potem gre razvoj s hitrimi koraki naprej. Dne 19. decembra 1932 se ustanovi na konferenci v Belgradu nekako skupno zunanje ministrstvo v obliki stalnega Sveta držav Male zveze. Dne 16. februarja naslednjega leta 1933 pa je dobila Mala zveza povsem novo organizatorično obliko, ko se je v tehničnem pogledu spremenila v pravo pravcato politično enoto, z enotnim zunanje-političnim vodstvom v vseh pogodbenih vprašanjih, ki tičejo tri države in z obvezo predhodnega medsebojnega sporazuma o vseh vprašanjih, ki tičejo samo posamezne zaveznice. Takrat je bil ustanovljen tudi skupen gospodarski svet, ki je na lanski konferenci v Bratislavi dobil konkretno obliko z ustanovitvijo skupne gospodarske denarne centrale v Pragi.

Je to v glavnem silno lep razvoj, krasen primer zdrave rasti v neokrnjeni slogi treh narodov, ki dobro vedo, da so močni dovolj, da se ubranijo vedno bolj zajedljivih nasprotnikov, samo tedaj, če bodo trdno drug ob drugem stali in dajali zunanjemu svetu podobo složne edinstvi. Konferenca, ki se je ravnokar sestala v Belgradu, ne more biti kaj drugega, kakor ponovna manifestacija življenjske skupnosti, ki je sedaj že 17 burnih let dozorevala in Evropi pripravila krasno darilo obsežnega ozemlja s 50 milijoni ljudi, kamor vojni viharji nimajo dostopa.

Zadnje čase se je sicer razširjala po Evropi vest, da je Mala zveza v razvalinah in da bo belgrajska konferenca njen pogrebni obred. Na kaj so se oslanjale te klevete? Čujemo, da na to, ker da je Jugoslavija, prebudišči se iz svoje dolgoletne zaspanosti sklenila, da pogum vzame na svoje rame zgodovinsko poslanstvo, ki ji je vsled njene lege in moči dodeljeno, da napravi mir okrog svojih meja in si s prijateljstvi zavaruje svoj neoviran obstoj ter odžene daleč proč od sebe vsako vojno nevarnost. Kako naivno je vendar takšno naziranje! Kakor da bi mirovna politika Jugoslavije bila kvarna skupnost Male zveze, katere najvišji cilj je zopet le — mir, in kakor da naj bi obe njeni zaveznici Jugoslaviji mogli zameriti, da je odstranila s svojih meja vse mirovne motnje, ki bi lahko tudi njima škodovala. Tako govorijo samo oni, ki duše Male zveze ne poznajo in ki se ne morejo navaditi na to, da obstojajo države in zveze držav, ki resnico govorijo, kadar se za mir navdušujejo, in ki se ne ustrašijo nobenih žrtev, da si mir tudi zagotovijo. Drugi vzrok pa je menda bil ta, da nekatere velesile še vedno mislijo, da države Male zveze potrebujejo varuštva in nege. To je morda nekaj bilo. Trde preizkušnje zadnjih let pa so zaveznice Male zveze naučile, da so se varuštva velikih izkazala dvomljiva in da je najboljša poročila za miren obstoj le medsebojna sloga, zasidrana na trdni volji, braniti svojo lastno in na odkritosrčni in praktični želji po mirnem življenju. Morda je bil še en tretji razlog za vznemirljive vesti o nesoglasju v Mali zvezi. Tudi ta je tako ničev, kot sta

Prvi dan konference M. Z.

„Ne pričakujte nobenih senzacij!“ (Dr. Krofta)
Dolgi razgovori o italijanskem in bolgarskem paktu z Jugoslavijo

Belgrad, 1. aprila. AA. Davi ob 9.30 sta prišla v Belgrad zunanja ministra češkoslovaške in Romunije gg. Kamil Krofta in Viktor Antonescu. Prestolnica jima je priredila izredno svečan in pristrčen sprejem. Belgrajske ulice so okrašene z zastavami držav Male antante. Na peronu in pred postajo je bila zbrana velika množica, ki je pozdravila ministra zaveznikiških in prijateljskih držav.

Na peronu postaje je bila razvrščena častna pehotna četa z godbo na čelu. Navzoči so bili polalaniki Grčije in Turčije, osebje poslanstev držav Male antante, višji uradniki zunanjeje ministrstva, belgr. župan Vlada Ilić in šef presbitorja dr. Kosta Luković. Navzoča je bila tudi velika skupina domačih in tujih novinarjev.

Ob 9.20 je prispel na peron armadni general Ljubomir Marič. Minister vojske in mornarice je sprejel raport belgrajskega poveljnika armadnega generala Tomiča. Tik pred prihodom vlaka je prispel tudi predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki je ravno tako pregledal razvrščeno četo.

Točno ob 9.30 je vojaška godba zaigrala najprvo češkoslovaško himno, nato pa romunsko in jugoslovansko. V tem se je prikazala posebna kompozicija vlaka. Ko se je vlak ustavil, je prvi izstopil češkoslovaški zunanji minister in letošnji predsednik sveta Male antante Kamil Krofta. Za njim se je pri vratih voza pojavil zunanji minister Romunije Viktor Antonescu. V njunem spremstvu sta bila češkoslovaški in romunski poslanik na našem dvoru g. dr. Girsu in Cadere. Po izstopu iz vlaka sta se zunanja ministra Romunije in Češkoslovaške pristrčno pozdravila s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem in v spremstvu vojnega ministra generala Mariča pregledala častno četo.

Krofta izjavlja

Po pregledu častne čete je češkoslovaški zunanji minister povabil novinarje v dvorako čakalnico in jim dal izjavo, ki se glasi:

Zopet prihajam in to zelo rad, v vašo prestolnico. Kmalu bo leto dni odkar sem prvič prišel med vas in s seboj odnesel drage spomine na sprejem, na katerega sem naletel tukaj, pri vseh uradnih osebnostih kakor tudi pri vsej javnosti. V tem letu se je zgodilo mnogo važnih dogodkov, v katerih je posebno naša država igrala zelo važno vlogo. Naravno je, da se bo konferenca stalnega sveta Male zveze, ki ji tokrat predseduje pečala kakor običajno z vsemi temi zadnjimi dogodki. Ne pričakujte od nas nikakih senzacionalnih sklepov. Ravno pakt Male zveze izključuje kakršnekoli senzacije. Na podlagi tega pakta so vodilne osebnosti naše zunanje politike v stalni zvezi med seboj. Tudi sestanki sveta držav Male zveze imajo za cilj, da se vezi med nami poglobljajo. Zato se že v naprej veselimo, da mi bo odmor med konferenco in prihodom našega predsednika dr. Beneša v Belgrad dopuščal, da bom lahko bližje spoznal vašo domovino. Zato sem vesel, da se lahko osebno razgovorim z dr. Stojadinovićem v Belgradu, ker mu njegovi državni posli niso dopuščali, da bi zapustil ozemlje Jugoslavije. Sedaj pa nam dovolite, da sedemo za delovno mizo in srečali se bomo najbrž jutri zvečer, ko vam bomo dali priliko, da izveste za izid našega dela. Na svidenje!

Prva konferenca

Z železniške postaje sta se oba zunanja ministra odpeljala naprej na svoja stanovanja, kmalu nato pa v maršalat dvora, kjer sta se vpisala v dvorsko knjigo. Nato sta se odpeljala v zunanje ministrstvo, kjer ju je pričakoval zunanji minister dr. Stojadinović. Pričela se je konferenca zunanjih ministrov držav Male zveze. Glavna vprašanja sedanega zasedanja Male zveze sta mednarodni pogodbi, ki jih je sklenila Jugoslavija z Bolgarijo in Italijo. Na dnevnem redu so tudi ostala mednarodno politična vprašanja, ki so se pojavila v zadnjem času na mednarodnem političnem obzorju in ki interesirajo Malo zvezo.

Na današnjem sestanku je dr. Stojadinović podrobno obvestil ministra Krofto in Antonescu o pogodbah, ki jih je sklenila naša država z Bolgarijo in Italijo. Konferenca je trajala skoraj dve uri in pol, nakar so se ministri odpeljali na romunsko poslanstvo, kjer jim je priredil poslanik Viktor Cadere intimno kosilo.

Popoldanski sestanek

Popoldne ob 5 so se zunanji ministri v drugič sestali v kabinetu zunanjeje ministrstva ter nadaljevali konferenco, kateri so prisostvovali tudi razni strokovnjaki, ki so prispeli z obema zunanja ministroma v Belgrad.

prva dva. Mala zveza ima svojo vsebino. Oni, ki so jo ustanavljali, so vedeli, da se tej vsebini z ozirom na samobitne naloge, ki jih posamezne države imajo že na podlagi svojih zemljepisnih leg, ne dajo prilivati nove naloge. Dolga zgodovina Male zveze kaže, da so se vodilni državniki tega načela strogo držali in so za to želi tudi vse te uspehe, ki so na praporu Male zveze zapisani. Nekateri izven Male zveze stojčči činitelji, govoreč bolj za svoje koristi kot za koristi drugih, so morda zadnje čase menili, da bi se bistvo Male zveze dalo razširiti in pomnožiti z novimi dodatki. Belgrajska konferenca bo pokazala, da to niso bili

Danes zaključek

Jutri dopoldne bo tretji sestanek. Po jutrišnji konferenci se bodo vsi zunanji ministri odpeljali v Beli dvor na Dedinje, kjer bo sprejem pri knezu-namestniku Pavlu, ki jih bo obdržal na kosilu. Popoldne bosta čl. in rom. minister obiskala tudi oba kr. namestnika dr. Stankoviča in dr. Peroviča. Ob pol 4 pa bo v zunanjem ministrstvu zaključni četrti sestanek, po katerem bo sedanji predsednik stalnega sveta Male zveze dr. Krofta prečital domačim in tujim častnikom komunikacije o sedanjem zasedanju. Zvečer bo v prostorih Gardnega doma priredil s soprogo na čast gostoma dr. Stojadinović banket, nakar se bo romunski minister Antonescu ob 10.45 odpeljal iz Belgrada. Na železniško postajo ga bosta spremlila dr. Stojadinović in dr. Krofta.

Krofta bo počakal predsednika Beneša

Ker je napovedan prihod predsednika čl. republike dr. Beneša v Belgrad v ponedeljek zjutraj, ga bo zunanji minister dr. Krofta pričakoval v Jugoslaviji ter ne bo odpotoval v Prago. Ta prosti čas bo dr. Krofta uporabil v to, da si bo v soboto ogledal vojaški muzej, Kalemegdan, zoo in muzej kneza Pavla. V soboto popoldne bo obiskal tudi tukajšnje čl. kolonijo. V hotelu »Srpski kralj« mu bo priredila Jugoslovansko-češkoslovaška liga večerjo. V soboto zvečer bo imel dr. Krofta na Kolarjevi ljudski univerzi predavanje o duhu in smislu češke zgodovine. V nedeljo se bo dr. Krofta odpeljal na Fruško goro in obiskal samostan Krušedol. Nato bo obiskal pravoslavnega patriarha Varnavo v Sremskih Karlovcih, pri katerem bo tudi ostal na kosilu in večerji. Z večernim vlakom se bo odpeljal v Subotico ter tam pričakoval posebni vlak, s katerim se bo pripeljal na prvi uradni obisk Jugoslavije predsednik čl. republike dr. Edvard Beneš. Iz Subotice se bosta oba čl. državnika skupaj odpeljala v Belgrad.

Francoske misli o vzrokih nove politike

Pariz, 1. aprila. TG. Tukajšnji »Temps« objavlja uvodnik o političnih dogajanjih na jugovzhodu Evrope in v srednji Evropi v zvezi s konferenco Male zveze v Belgradu. Članek hoče pojasniti stališče francoske politike do tega novega diplomatske valovanja ter opredeliti odgovornosti za preobrat, ki je nastopil v zunanji politiki erendje-

evropskih in balkanskih držav. Uvodoma ugotavlja članekar, da nikakor ni prav, če bi prikrivali dejstvo, da so države v Podonavju in na Balkanu začele hoditi popolnoma nova pola. Prej so se države Male zveze strnile, da branijo svojo posest v tesni zvezi z Zvezo narodov, v katero so brezmejno verovale, in v tesni zvezi tudi s Francijo, ki je bila v Evropi najmočnejša in vodilna velesila. Sodelovanje s Francijo in Zvezo narodov je bilo za te države samo po sebi razumljivo in življenjsko potrebno.

»Toda čas je šel svoja pota naprej. Nemčija je uspela, da svoje sile meri s francoskimi. Italija se je okrepila in je stopila v vrsto vodilnih velesil. Obe državi sta znali druga drugo podpirati in se svetu pokazati kot državni miru in reda nasproti boljševiski nevarnosti. Anglija se je umaknila, ker ni bila zadostno oborožena. Francija je oklevala med raznimi možnostmi in njene notranje težave so ustvarile mnenje, da ni več sposobna braniti svoje evropske postojanke. Zveza narodov je odpovedala v svojih bistvenih osnovah, da brani male pred napadi velikih. To se ni zgodilo vse v enem dnevu. Res je, ne vemo, če pravilo ali nepravilo, res je, da so na podlagi teh ugotovitev začele države na evropskem vzhodu misliti, da je treba novih ljudi in tudi nove politike. Treba je bilo poraza Zveze narodov, treba je bilo nekanonovanih nemških kršitev mednarodnih obveznosti, treba je bilo nekaterih prividov francoske notranje politike, da so se te države, od sedaj zveste Zenevi in Franciji, začele lomiti proč in se napatiti v drugo smeri, da zavarujejo svojo državno varnost, za katero v dosedanjih junstvih niso več videli nobene trdnega poročstva.«

Nemčija in Italija sta znali ta položaj izkoristiti v svoje lastne koristi.

Napadeno bi bilo trditi, da se je notranji ustroj držav Male zveze in Balkanske zveze spremenil. Ne, ta je ostal isti, kot je bil. Spremenilo se je razmerje velesil v Evropi, Francija in Zveza narodov sta se pomaknili v ozadje, v ospredje pa sta stopili Nemčija in Italija. V svitu tega dejstva, te spremembe v odnosih med velesilami, se je pojavila potreba, da tudi te države svoje odnose do velesil spremenijo. Ne Mala zveza ne Balkanska zveza se nista spremenili. Spremenila so se politična dejstva v Evropi. Ta sprememba političnih dejstev povzroča to usodno optično (očesno) zmotu, kakor da se je politika vzhodnoevropskih držav spremenila. Male države so se morale prilagoditi novim političnim dejstvom.

Članekar pravi na koncu, da je treba samo, da Francija pokaže svojo materijalno moč in Zveza narodov svojo avtoriteto, da se bo politični obraz evropskega vzhoda zopet spremenil. Uspeh belgrajske konference je odvisen, tako pravi članek, v veliki meri od vere v moč in trdnost Francije.

Franco napada na severu Zarota proti Francu v Maroku

Hendaye, 1. aprila. b. Nacionalistične čete so izvršile hud in energičen napad na bojišču severno od Bilbao. Pehota, ki jo je podpiralo močno topniško obrestrejanje nasprotnika, je napredovala na sektorju med Mondragono in Escorizo ter je zasedla položaja na Monte Jarindo-Ascensio Namendi in Umabetra. Zasedba teh postojank je zelo važna in pomeni razbitje prve bojne črte republikanskih čet, obenem pa kot glavno izhodišče za bodoče nacionalistične ofenzive proti Durangi na cesti v Bilbao. Zasedba omenjenih postojank zagotavlja nacionalistom uspeh bodoče ofenzive. Nacionalistično brodovje je iz morja pomagalo akcijo belih čet na postojanki okrog Lequeitio.

Salamanca, 1. aprila. b. Pričakovana nacionalistična ofenziva je sledila nenadno na skrajnem severnem bojišču s ciljem, da zasede republikanske sektorje, ki odpirajo pot proti Bilbao in Gijonu. Vsi znaki kažejo, da hočejo nacionalisti v najkrajšem času razbiti to kratko bojno črto, da bi potem lahko vrgli vse svoje sile na Madrid, kjer se pričakujejo odločilni in dokončni boji že v mesecu aprilu.

Iz štaba nacionalistov se čuje, da se pripravljajo koncem aprila odločilne borbe na vseh bojiščih, predvsem pa na madridskem, kjer so postale vladne čete zaradi zadnjih uspehov precej navdušene. Na

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Strahote sovjetskega prometa 250 vojakov zgorelo ... pod razvalinami vlakov ki sta trčila

Riga, 1. aprila. TG. Iz Moskve poročajo, da se je na Kavkazu pripetila strašna železniška nesreča, ki prekaša vse že itak po številu mrtvih žrtev strahotne katastrofe, ki jih ima na vesti sovjetska železniška uprava.

Poročila, ki uradno še niso potrjena, pravijo, da sta na veliki postaji Pola na Kavkazu zaradi pomote pri kretnikih trčila drug v drugega dva vlaka, in sicer vojaški vlak, ki je prepeljal cel pehotni polk, in tovorni vlak, ki je vozil težke to-

vore lesa in premoga. Udar obeh lokomotiv je bil tako strašen, da sta se zarili druga v drugo, na nju pa se je nakopičilo nad 30 vagonov vojaškega in tovornega vlaka, tako da je nastal ogromen hrib razvalin, izpod katerega se je slišalo grozno vpitje ponesrečenec. Ker je vojaški vlak vozil s seboj tudi municijo, je prišlo do eksplozije, ki je vnela gorivo tovornega vlaka in zaigala obleko vojakov. Nastal je nepopisno grozen požar, iz katerega so se slišale detonacije eksplozij in kričanje žrtev. Koldvor je bil za časa katastrofe v popolni temi, ker so eksplozije razmetavale na vse strani material in kose človeških trupel ter povzročile krutek stik električnega toka. Oblasti so izgubile glavo, ker ni bilo nikakih sredstev pri rokah, da bi nesrečo omilili. Požar se je z gorečega kupa razširil še na kofedvorsko poslopje. Poročila pripovedujejo, da je pod razvalinami zgorelo najmanj 250 vojakov.

Na kraj nesreče je bila poslana preiskovalna komisija, ki je takoj naročila obširne arhive. Še iste noči je bil načelnik postaje z nekaterimi službujočimi uradniki vred ustreljen, ker so jim naptili odgovornost za nesrečo. Preiskava je baje doglala, da gre za zločinsko dejanje nekaterih trockističnih zarotnikov, ki so povzročili udar obeh vlakov in tudi kratki stik, da bi onemogočili reševalna dela.

Domači odmevi

Unifikacija šolskih knjig

V belgrajskih listih beremo, da je postal zopet aktualen razpis konkurza za šolske učbenike na srednjih šolah, in objavljajo ob tej priliki razpis predhodnika sedanjega naučnega ministra Stosičevića od 23. januarja 1935, ki je menda še danes v veljavi, oziroma še ni razveljavljen. Ob tej priliki osredinje glasilo JRZ, »Samoupravac«, čisto umestno opozarja na važnost tega vprašanja in poudarja zlasti moment, da bi se vendar enkrat doletela neka stalnost naših učnih knjig, ker njih večno menjavanje, in to včasih celo sredi šolskega leta, povzroča staršem nepotrebne velike stroške ter izjiva splošno neveljavo. »Samoupravac« pa tudi omenja velik interes naše tiskarske in grafične industrije ter književnih podjetij, ki bi zelo trpela, če bi se uresničil zakon bivšega unitarističnega režima, ki uvaža na knjige in vsa učna sredstva sploh državni monopol v Belgradu.

Mi bi k temu dostavili samo še to, da je razpis za unifikacijo šolskih knjig od 23. januarja 1935 tudi po svoji naučni vsebini in tendenci nesprejemljiv, zakaj med drugim beremo v tem razpisu tudi o nekem »Bukvarju sa čitankom za prvi razred osnovnih škola i to čirilicom, latinicom i na slovenačkom narečju«.

Slovinci ne bomo dovolili, da se naš jezik ponižuje v »slovenačko narečje«, ker je naš jezik jezik slovenskega naroda in izraz naše narodne individualnosti. Isto velja razum za slovnice in čitanke ter jezikovno zgodovino tudi za narodno zgodovino, v kateri je v duhu tega razpisa izšlo zopet več zgodovinskih knjig za naše slovenske srednješolce, ki pomenijo samo propagando za JNS unitarizem na podlagi neobstojećih dejstev in nedokazanih teorij, ki naj vtepaajo slovenski mladini v glavo, da smo Slovenci samo »spasmak«.

V tem smislu hočemo tudi mi izreči o tem vprašanju svojo besedo, da jo bo merodajno naučno mesto upoštevalo kot besedo vsega slovenskega naroda, ki je v tej državi s svojim jezikom in s svojo kulturno osebitostjo popolnoma enopraven, čemur morajo odgovarjati tudi učne knjige za slovensko pa tudi za hrvaško in srbsko mladino.

„Za svobodo in čast našega časopisja“

Pod tem naslovom je marksistična »Delavska Politika« objavila dva članka s sledečim uvodom:

»Ni potreba, da bi dokazovali, kako velika pomena je dandanes časopisje, ki naj ljudstvo poučjuje o vsem, kar se na svetu dogaja, ga vzgaja, dviga in mu kaže pot naprej in navzgor. Diktatorični režimi po svetu so dobro videli te vzvišene naloge časopisja, zato so ves svobodni tisk zatrli, drugo časopisje pokupili ali se ga kakorkoli postalili in mu prepisali tako vlogo, ki je častnikarstvo nikdar ne bi smelo igrati. Časopisje mora, kakor smo rekli, služiti človeku, poročati ljudstvu resnico in mu kazati pravo pot. Diktatorični režimi so pa spremenili častnikarstvo v sredstvo, ki naj ljudem trobenta o veličini fašizma in diktature, prinaša samo take vesti, ki so ugodne za režim, prepričuje ljudi, da je samo tisto prav, kar misli in počne diktator, in zamolčuje vso resnico, ki ni po godu oblastniku.«

To je povsem točno, kar pišejo tu marksisti o zadržanju fašističnega diktatorja. Le da so marksisti zadnji na svetu, ki bi imeli pravico, očitati fašizmu nedemokratičnost in kratek ljudskih svobostin. Kajti fašizem se je od marksizma in boljševizma naučil, kako popolnoma je mogoče zatreti vsak svobodni ljudski glas, monopolizirati javno mnenje in ustvariti izključno le strankarsko časopisje. Fašizem se je učil pri marksizmu in resnici na ljubo bodi povedano, da je fašizem pri vsem svojem diktatorstvu vsekar ob vsaj stokrat bolj človeška oblika vladavine kakor pa je diktatorski marksizem, kakršnega vidimo na delu v sovjetskiji. Naj nam marksistična Del. Politika našteje, koliko opozicijskih listov izhaja za 170 milijonov sovjetskih narodov? Kje ima sovjetski delavec možnost, da zve, kaj je resnica? Ali marksistična D. P. morda pozna knjigo socialističnega prvaka in predsednika strokovne del. internacionale, Angleža Citrina, ki v svoji zadnji knjigi ponovno podčrtava, da sovjetski delavec nima prav nobene možnosti, da bi zvedel, kaj je resnica. To piše socialisti! Tudi francoski komunist Gide je tega mnenja, da ni človeški duh nikjer tako zaslužen, kakor v sovjetskiji, torej v tisti državi, ki je vendarle najčistejši sad Marxove doktrine. Tdava in še mnogo drugih so njihove lastne priče, da marksizem, kjer pride na oblast, ne pozna nobene demokracije. Toda mnogo prepričevalnejše kot teh par odkritih mož njih lastnega tabora nam dokazujejo resnico, da marksizem ne pozna človeške svobode, milijoni in milijoni mrličev, ki so padli kot žrtve Marxovega nauka o »svobodi in bratstvu«. Zato je smešno in nesramno, ako nam marksisti govore o človeških pravicah in svobodnih. Proti fašizmu se more pošteno boriti le demokracija, ne pa marksizem.

Nekaj drugega je seveda reklama in propaganda. Kjer marksizem še nima vaje v rokah, tam je seveda ves vnet za demokracijo, za svobodo tiska, za svobodo govora in zborovanja, za svobodo vesti in prepričanja in ne vemo še, za katere svobode. Toda te svobode zahteva v neomejeni meri le za sebe, toda, kako jih odmerja drugim, če ima oblast, naj si ogledajo tisti navneži, ki nasledajo njihovim lepim frazam, na sovjetski Rusiji.

O »Slovenec« pravi to-le marksistično glasilo, da je organ »akcionarjev« in zadržuje »kategorično kat. tiskov. društva in Jug. tiskarne«. To je pa že tako fletno in špansko povedano, da je vredno »Del. Politike«. Da more biti kako podjetje istočasno delniška družba in združba, je nekaj tako imenitnega, da bi že zaradi tega bilo vredno, da »Slovenec« izhaja. Ker je »Del. Politika« takšen imeniten lažnjivi Ključek, da skrbi tudi za znanost, smo pooblaščen, da njeno celokupno redakcijo povabimo, da pristopi med naše »akcionarje«. To celo na riziko, da bodo »akcije« »Slovenec« zaradi tega — padle...

Naše judo-framasonsko trobilo

Po primeru »Politike« in njej podobnega judo-framasonskega tiska, ki tudi Jugoslavijo želi zavleči v vrtinec protikršćanske zmene duhov in političnega kaosa, v katerem bi žel judovski duh, »Slov. narod« slejpoprej nadaljuje svojo propagando za krščanski misli in redu sovražne sile. Iz vsake njegove novice o zunanepolitičnih dogodkih se čisto neprikrito zrcali nezadovoljnost, da naša država tudi v zunanji politiki neče hoditi potov, ki jih narokuje znani Jud v Moskvi, ki je tam za komisarja »sovjetske zunanje politike«. Zdej si je izbral dozdnevno politiko Romunije (kakor si jo namreč on predstavlja) kot vzor, ki naj bi sledila Jugoslavija, da bi se uresničila ona kombinacija v Evropi, ki naj bi po vročih željah »Politike« in »Slo-

V Španiji

(Nadaljevanje s 1. strani.)

cionalisti so prepričani, da bo to njihovo navdušenje kmalu minilo, ker nimajo na razpolago niti ene železniške proge, temveč samo eno cesto čez Guadalajaro, vsled česar hujšemu pritisku ne bodo mogli dati odločen odpor. Nacionalisti priznavajo dosedanjí umik a položajev, ki so jih zavzeli rdeči v bližini Guadalajare, toda poudarjajo, da so rdeči vrgli v borbo na tem bojišču svoje elitne čete in ves svoj moderni vojni material iz razloga, ker se je republikanski generalni štab zavedal, da bi zavzeje Guadalajare zapečatilo ne samo usodo Madrida, temveč tudi usodo rdečih v Španiji. Generalni štab nacionalistov je absolutno prepričan, da se bo vojna končala z zmago belih, čeprav se zaveda, da niso izključena tuhtam iznenadenja, ki bodo predvsem odvisna od stvarne ali prividne kontrole Španskih meja.

Glede možnosti uporabe strupenih plinov, ki naj bi odločili zmago, poudarja nacionalistični generalni štab, da bo v tem oziru samo odgovoril na postopanje vladnih čet.

Na svetovnem bojišču so republikanci skušali izvršiti protiofenzivo pri Santanderju, toda bili so izbiti.

Na položaju pri Origlu so vladne čete prešle v napad, da zmanjšajo pritisk nacionalistov na drugih bojiščih, vendar pa so jih nacionalisti vrgli daleč nazaj ter zavzeli njihove rove. Pri tem so nacionalisti zaplenili dva topa, 16 strojnic in 700 pušk. To pa še ni ves vojni material, ki ga še zbirajo za to določeni oddelki. Sovrahnih izgub še ni mogoče prečiniti, ker še niso vsa trupla pokopana.

V prvem naskoku so nacionalisti zavzeli griče Maroto, Alberijo, Jose in Tačo, iz katerih bo sedaj izvršena nova ofenziva. Republikanci so bili izredno iznenadeni zaradi močnega sunka ter so izpraznili strelske jarko po krajši krvavi borbi na nož.

Nacionalistična letala so se davi pojavila nad Posoblanco in izvršila ardito bombardiranje. Porušeni so številni vojni objekti, mostovi in ceste, poleg tega so nacionalisti razbili nekaj baterij, ki so streljale na nacionalistične postojanke izpred mesta. Škoda je ogromna.

Zarota v Maroku

Iz sovraštva proti tučcem... in ker vojska ne dobi plače

London, 1. aprila. TG. Reuter poroča, da se vedno bolj množijo dokazi za to, da je bila v španskem Maroku odkrita nacionalistična (!) zarota proti

generalu Francu. Danes prihajajo poročila, da se je zarota razširila tudi že na južno obalo Španije same. Zaroto je odkril neki arabski letalski častnik, ki je o načrtih zarotnikov dobil pravočasne informacije ter jih sporočil italijanski špijonski centrali, ki je obvestila potem generala Franca. Španski konisar Maroka je potem lahko ukrenil vse potrebno, da se je zarota ponesrečila. Udar so hoteli izvršiti nacionalistični (ne rdeči!) častniki maroške armade, in sicer dne 3. aprila na ta način, da bi bili zasedli glavna mesta Melillo, Tetuan, Cevo in Larache. Najprovo so hoteli zajeti ves generalni štab marokanske armade. Pri zaroti je baje udeleženih okrog 10 tisoč vojakov, ki sta jim poveljevala dva polkovnika, 17 kapetanov in veliko število poročnikov in podporočnikov.

Oblasti so aretirale vsega 250 častnikov, od katerih je bilo takoj po hitrem sodu ustreljenih 50. V ječo so spravili tudi več tisoč drugih zarotnikov. Zarotniki navajajo, da so se hoteli upreti vsled slabe uprave španskega Maroka in za to, ker nacionalistična vojska že več mesecev ni sprejela nobene plače. Mladi častniki tudi niso zadovoljni z vojskovanjem generala Franca, ki da za moderne borbe nima poveljniških sposobnosti.

Nadaljna poročila pravijo, da so zarotniki hoteli najprej poslati bombnike nad vrhovno poveljstvo španskega Maroka ter ga bombardirati. Nato bi bili odleteli v Alicante. Vojaška oblast je vdrila na letališče ravno v trenutku, ko se je hotelo 6 letal dvigniti. Na letališču je bilo aretiranih okrog 100 oseb, od katerih so jih 32 takoj ustrelili.

Paris, 1. aprila. b. Po uradnih poročilih so se vojaški upori v Algecirasu in v Lali-mejji ponovili. General Franco je odredil zopet številne justifikacije. Na vojašnici v Algecirasu visijo uporniške zastave. V Tetuanu trajajo nemiri dalje. Nezadovoljstvo je izbruhnilo predvsem zaradi nasilja tučev. Ne samo častniki, temveč tudi ljudstvo oita nacionalističnim oblastem, da so izgubile vsako avtoriteto in da so v nacionalni Španiji zavladali nezaključeni tujei. Takšno stanje in premočno vmešavanje tujih elementov nasprotuje čustvu španskih nacionalistov, pa tudi njihovemu značaju in ponosu. Tudi v sami Salamanci je prišlo do nemirov in hudih demonstracij, kjer je bilo aretiranih mnogo oseb.

Pomorska bitka

Salamanca, 1. aprila. b. V Balearskih vodah je prišlo do pomorske bitke med nacionalistično križarko in vladno križarko »Jaime I.« V tej borbi je bila vladna križarka zadeta, vendar pa se ji je posrečilo pobegniti.

Stojadinović - izseljencem

Radio-govor v noči od 31. marca na 1. april

Belgrad, 1. aprila. AA. Predsednik vlade in zunanji ministar dr. Milan Stojadinović je imel v noči z 31. marca na 1. aprila tale govor po radu, ko je otvoril prvo radijsko emisijo za naše izseljence v Ameriki:

V trenutku, ko povzeman besedo, da pošljem pozdrav čez ocean našim bratom v daljni tujini, vstajajo v meni spomini na ona velika dela in neprecenljive usluge, ki jih je naše izseljstvo do prineslo v svetovni vojni na oltar narodnega osvobodjenja in zedinjenja.

Od te zgodovinske dobe sta pretekli že več ko 2 desetletji. In danes, po tolikem času, se a patriotskim zanosom spominjamo veličastnega elana in rodoljubne enodušnosti, s katero so stotisoči naših krvnih bratov izseljencev, Slovencev, Hrvatov in Srbov, hoteli in tekmovali, kdo bo bolj pomagal k zmagi v gigantskem boju za ustvaritev naše skupne svobodne domovine. V tej ogromni patriotski akciji so enako sodelovale vse naše izseljenske kolonije, ne samo v obeh Amerikah, temveč tudi v vseh britanskih domonionih, v Kanadi, Avstraliji, Novi Zelandiji in Južni Afriki.

Na veličastnih kongresih v Cikagu marca 1915 za severno Ameriko, v Antopagasti januarja 1916 za Južno, in naposled na impozantnem skupnem shodu obeh Amerik v Pittsburgu novembra 1918 so vsi jugoslovanski izseljenci složno in soglasno izjavili, da pretrgajo vso zvezo z avstro-ogrsko monarhijo in habsburško dinastijo, in da stopajo v skupno borbo na strani Srbije in Črne gore za osvoboditev in zedinjenje.

Podpora, ki so jo naši rojaki v tujini dali za splošno narodno stvar, je bila zelo pomembna. Ni bila samo moralnega značaja, ker se je s tem manifestirala enodušna in določna volja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov za zedinjenje s Srbijo in Črno goru in za dokončno osvoboditev in ustanovitev skupne svobodne države. Bila je tudi stvarna, saj so naši izseljenci prispevali kar največje gnotne žrtve za osvobodilno vojno. Mnogo tisočev njihovih protovoljcev je pustilo dotedanje neskrbno življenje in so odšli na solunsko fronto, da so se z ramo ob ramo borili z armadami Srbije in zaveznikov in tako žrtvovali tudi krvni davek za sveto stvar narodne osvoboditve.

Vseh teh velikih žrtv naših izseljencev v svetovni vojni ni moči in jih ne smemo pozabiti, saj so vzidane v temelje današnje Jugoslavije, zgled in dokaz enodušnosti, s katero so starejše

generacije Slovencev, Hrvatov in Srbov vzajemno in z občudovanja vredno požrtvovalnostjo gradile našo veliko svobodno domovino. Tudi mi se s pobožnim občudovanjem klanjamo dragocenim žrtvam, ki so jih naši izseljenci položili na oltar narodnega zedinjenja.

Naši vzajemni vojni napori, naša orjaška borba je doživela popoln uspeh. Iz velike vojne, ki se je udeležil skoraj ves svet, je vstala nad razvalinami Avstro-ogrsko monarhije naša sedanja skupna domovina, močna in svobodna kraljevina Jugoslavija. Uresničili smo sanje in ideale tolikih stoletij, toliko rodov, ki sta zanje vi prispevali svoji veliki delež.

V vseh državah so se občutile zelo velike in usodne posledice in razdeljanja svetovne vojne, ki

V spomin žrtev Storžiča

Žalna seja tržiške občine

Tržiče, 1. aprila.

Nocoj ob 7 se je vršila v občinski pisarni žalna seja, na katero so bili povabljeni občinski uprava, celotni občinski odbor, vidnejša društva, uradi in zastopstva industrije. Župan je navzoče pozdravil in imel sledeči govor:

»Teško mi je govoriti ob tej žalostni priliki, ko je teža tako velike katastrofe pod Storžičem legla v dno duše stehernemu našemu občanu. Tako velika je ta nesreča in žalost, da je objela ne samo težko preizkušene svoje umrlih, ampak je zagnila v žalost in sočustvovanje ves naš narod, vso našo državo, in segla je celo preko meja naše Jugoslavije. Cvetovi naših občanov so bili v snežnem plazu uničeni. Delavske roke, polne dela za se, za družino in domovino so omahnile, zlata srca značajnih in upalnih občanov so zastavila svoj utrip. Vem, da čustva Tržičanov v teh težkih dneh ni bilo mogoče popisati in ne tolmačiti s slabotno človeško besedo. Ker so pa tolikojni zavzemali v vrstah naših občanov, društev in družin odlična mesta, zato je prav, da se jih svečano tudi skupno spomnimo. Ker se pa ta žalna seja vrši v občinski posvetovalnici, menim, da ne bom zabrisal spomina na druge žrtve, če se

Sv. Anunciata za kneza-namestnika

Belgrad, 1. aprila. m. Davi je prispel semkaj poseben odposlanec italijanskega kralja, bivši italijanski poslanik na našem dvoru, grof Guido Viola de Campalto, ki je prinesel najvišje italijansko odlikovanje presvete Anunciata, s katerim je italijanski kralj Viktor Emanuel III. odlikoval Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla ob priliki podpisa sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Odposlanca je sprejel sam knez namestnik, kateremu je grof izročil visoko odlikovanje.

Kraljica Marija

Bukarešta, 1. aprila. AA. Včeraj popoldne ob 17 je Nj. V. kraljica Marija obiskala jugoslovansko poslanstvo in je nad eno uro ostala v poslanstvu med gosti članke. Ob 18.30 je kraljica Marija v spremstvu polkovnika Pogačnika zastupila poslanstvo in se odpeljala v dvorec Cotroceni.

je opustošil države in izčrpal narode. Pred nami v novi državi so vstajale velikanske naloge nortanje obnove, preporoda, gradnje in ureditve. Naloge, tako velikanske, da so jih drugi narodi reševali stoletja in stoletja, dokler niso dosegli končne konsolidacije. Zgled Amerike to najzgovorneje potrjuje. In vendar so se v zvezi izredni težavnosti razmer v naši domovini v necelih 20 letih dosegli na polju materialne in kulturne obnove uspehi, ki zbujajo občudovanje. Vas vse bo, ko boste obiskali ali se vrnili v svojo domovino, kar najprijetneje presenetil velikanski napredek dosežen v tem kratkem času v vseh smereh in na vseh poljih. Ponosni boste, ker bo v tem mnogo zaslug in deleža vas in vaših prednikov. Če smo imeli in imamo še danes razne politične nesporazume in nesoglasja, imejte zmerom pred očmi, da so vse to prehodni pojavi in da je samo narod večen in njegova volja živi svobodno in realno življenje. Ta velika granitna volja vsega našega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev po skupnem življenju v svobodni domovini, ki se je tako sijajno manifestirala in s krvjo zapečatila v svetovni vojni, bo tudi danes zbirla in odstranila vse tisto, kar ji bo na poti.

Kot predsednik kraljevske vlade naše skupne domovine, vas prosim, imejte zaupanje v tiste, ki vodijo usodo vaše domovine. Imejte zaupanje, da je ladja naše domovine v varnih rokah Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla. Nikoli ni bila naša država tako velika in močna kakor je danes. Nikoli ni naša domovina imela tako ugodnega zunanega položaja kakor danes. Jugoslavija je ena izmed redkih držav, ki more danes reči, da nima zunanjih sovražnikov, ker jo z vsemi sosedami in z drugimi državami družijo ali prijateljski in zavezniški ali pa dobri sosedstveni odnosi. Z urejenimi zunanjimi razmerami se vsa pozornost obrača na notranjo kulturno in gnotno povzdigo ljudstva. V tej smeri beleži vsak dan nove uspehe.

Bratje v daljni tujini! Ne pozabite, da mora za izvedbo tega svojega programa domovina apelirati tudi na vas. In kakor so vaši starejši rodovi vse dali za osvoboditev in zedinjenje, vse pričam, da tudi vi z učinkovitim sodelovanjem pripomorete k notranji izgradnji svoje domovine. Danes ko se začneja doba novega sodelovanja med domovino in vami, vam pošiljam apel ne samo v imeu vlade, temveč v imeu vse države, da pustite ob strani vse medsebojne razprtije in nesoglasja, da ne verjamete sirenskim glasovom tistih, ki vam neresnično slikajo razmere v domovini, in da boste enako složni in enodušni pri izgradnji svoje domovine, kakor so bili vaši starejši pri njenem ustvarjanju. Složno vsi na delo za srečo in blagor kralja in naroda in za napredek in slavno bodočnost naše domovine.

posebej spomnimo edinega očeta — moža, ki je poln mladeniških idealov šel z mladimi fanti v snežne višine in našel tam žalostno smrt. Njegovo izgubo bo občutil še posebej občinski odbor. Tržiška občina je skušala v žalosti in nesreči takoj od začetka pokazati svojo naklonjenost in bo smatrala to tudi za svojo dolžnost tudi v bodočnosti. Pokojnikom naj sveti večna luč! Teško preizkušeni svojem izražamo svoje globoko sožalje, Boga pa prosimo, naj nas takih in podobnih nesreč v bodočnosti obvaruje!

Za tem je bil predlagan odbor za pomoč svojcem ponesrečenec pod Storžičem. V ta odbor so bili predlagani: župan mesta Tržiča, duhovni svetnik č. g. Vovk, nadalje zastopniki industrije in predstavniki društev športnega in turističnega značaja.

G. župan je prebral še sožalno brzojavko ministra za telesno vzgojo Rogiča. Potem se je zahvalil za številno udeležbo in sejo zaključil.

Italija-Jugoslavija

Gospodarsko sodelovanje

Rim, 1. aprila. b. V poučenih krogih čujejo, da so v teku priprave za skorajnji sestanek italijansko-jugoslovanske komisije za organizacijo in pospešitev gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Doslej ni bilo proučevano nobeno važnejše gospodarsko vprašanje, ker se pričakuje, da bo med Italijo in Jugoslavijo vsa gospodarska vprašanja najhitreje in najpravičneje rešila stalna komisija. Predvsem se bodo doletela formalnosti za okrepitev železniškega prometa med Italijo in Jugoslavijo. Razen dveh letalskih prog, po katerih se bo razvijal promet med Rimom, Milanom, Zagrebom in Belgradom, se bo proučilo tudi vprašanje ureditve železniških zvez. Bržkone se bo v najkrajšem času povečalo število vlakov na obstoječih progah.

Po še ne potrjenih vesteh namerava skupina italijanskih industrijalcev predložiti jugoslovanski vladi načrt elektrifikacije enega dela proge Zagreb—Reka. Glede okrepitve lažjskih zvez še ni ničesar konkretnega v načrtu, vendar pa se smatra, da bo tudi v tem oziru Italija v najkrajšem času stavila predloge, ki bodo imeli namen, da se okrepi zveza med italijansko in našo obalo.

Zemunska vremenska napoved: Dokaj burno vreme, oblačno, ob časa do časa dež. V Podunavju močna košava, na Primorju bo pa prevladoval jug. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Dunajska vrem. napoved: Malo sprememb. Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, temperatura bo narasla, lokalno deževje.

Česar „Slovenski Narod“ ne poroča

V francoski poslanski zbornici je poslanec Doriot razkril, da je francoska komunistična stranka od leta 1920 do danes dobila od sovjetske Unije 250 milijonov frankov podpore. Njegov predlog, naj zbornica izvoli preiskovalno komisijo, da se ta zadeva preišče, je seveda ljudska fronta odklonila. Glavno komunistično glasilo »Humanité«, ki je do leta 1934 živelo v večnem deficitu, je sedaj bogato dotirano in se brani vsakega pregleda svojih poslovnih knjig ter je seveda navdušeno pozdravilo sklep parlamentarne večine, da se Doriotov predlog odkloni. Sovjetska Unija vzdržuje seveda tudi številne komunistične liste, ki sedaj izhajajo v Franciji za tamkajšnje inozemce. Znana je tudi transakcija, po kateri francoska komunistična stranka dobiva denar iz Moskve. »Slovenski narod«, ki sicer z največjo ljubeznijo zasleduje vsak gibljaj ljudske fronte v Franciji, o tem seveda molči kakor grob in bo naprej dopovedoval svojim slovenskim svobodnimislnim bravcem, da je ljudska fronta najbolj patriotska stranka sveta, katera bodi zgled tudi jugoslovanskim patriotom pri nas.

Zahtevajte v vseh javnih lokalit najboljši dnevnik »SLOVENE«!

venskega naroda« ustvarila na zapadu veletrdnjavo marksističnega brezboštva in židovskega internacionalizma — seveda pod krinko demokracije, kakor v Franciji, kjer ta »demokracija« služi samo za orodje rdečega terorja. Triumfalno poroča slovensko trobilo judoframasonstva tudi o ogromnih količinah vojnega materiala, ki ga kljub sklenjeni nevtalnosti pošiljajo rdeči vladi v Španiji Mehika, Rusija in Francija, pri čemer je »Slovenski narod« gladko zatajil vse svoje dosedanje ogorčene proteste proti onim državam, ki podpirajo španske nacionaliste, češ da kršijo svete obveznosti in sklepe o nevtalnosti. Toda kdo naj bi se temu čudil, ko pa spada načelo dvojne morale pri tem listu med fundamentalne dogme tako zvanega slovenskega svobodomiselstva. Zanimivo je tudi, da »Naroda« ni smatral za potrebno in vredno, da bi dobesedno prinesel »Avalino« poročilo o sprejemu našega novega poslanika pri Vatikanu, ker mu pač prisrčne besede zastopnika naše države ob tej priliki ne gredo v račun. Saj je Vatikan za glasilo naše skrajne levece od nekdanj predmet najstrupenejšega sovraštva, posebno še danes, ko objavlja že velikonočne članke čisto v smislu mednarodnega brezboštva, kakor da bi izhajalo v Moskvi ali pa v — Valenciji. Res daleč je prijadral »Narod« ki mu je bil direktor kremeniti Slovenec in resničen narodnjak dr. Ivan Tavčar, ki si ni mogel misliti, da bo njegov list nekoč oblekel rdečo togo židovskega marksizma.

Šesta žrtev odkopana

Tržič, 1. aprila.

Današnji dan je potekel v nezmanjšanem pričakovanju poročil izpod Storžiča. Dočim sta dve žrtvi že pokopani na božji njivi, leže tri na skupnem mrtvaškem domu v občinskem domu, a štirje mrtlički počivajo še v ledenem grobu pod Storžičem in čakajo, da jih izvleče iz snega človeška roka ali da jih odkrije šele pomladanska toplota.

S tremi poizkusi odkril tri trupla

Velik uspeh je imel pri iskanju trupel znani planinec Ivan Golmajer s Ljubelja, član Smučarskega kluba Tržič. Trikrat je z železno palico porinil v sneg in vsakokrat je odkril po eno truplo. Golmajer sam pripoveduje o tem takole:

»V torek pozno zvečer — bilo je okrog tri četrt na osem — smo se vračali z vrha lavine proti spodnjemu delu. Bili smo namenjeni v koč. Bili smo trije: kapetan Pirš, neki Tržičan, ki je imel karbidovo svetilko, in jaz. Pri spodnjem delu lavine smo se ustavili ter čakali na reševalce, ki so bili pod vodstvom Jožeta Copa še precej daleč nad nami. Hoteli smo potem skupno odriniti doli proti koči. Medtem ko smo čakali, sem hotel čas izkoristiti s tem, da bi malo »pretipal« z jekleno palico lavino čisto na spodnjem delu, tam, kjer smo čakali na Copa in njegove tovariše. Toda, česar se niti najmanj nisem nadejal, se je pripetilo: ko sem prvič porinil v sneg železno palico, sem našel truplo; takoj sem zaletel pod snegom človeško truplo. Opozoril sem kapetana Pirša in ko je še on poizkusil, je tudi on prišel do spoznanja, da mora ležati na tem mestu pod snegom truplo. Ker nismo imeli take jeklene palice, ki bi bila na spodnjem koncu nazobčana, smo začeli na slepo srečo odkopavati. In res, v globini kakih 3 metrov smo našli truplo Mladiča. Ko smo dokopali do njega, smo ugotovili, da sem našel s palico Mladiča prav na vrat. Truplo pa je bilo tako silno zamrznjeno v sneg, da ga zaradi noči in pomanjkanja lopat (redno delo je bilo že prej ustavljeno) nismo mogli takoj izkopati. Medtem ko so ostali kopali okrog Mladičevega trupla, sem stopil malo nižje, da bi preiskal lavino še tam. Tudi topot sem imel neverjetno naključje: zopet sem pri prvem sunku v sneg našel s palico na oviro. Bilo je to kakih 10 m nižje od mesta, kjer so kopali okrog Mladičevega trupla. Takoj sem začutil, da je tu truplo. Ko sem potem palico naravnal poševno v sneg, sem točno čutil, da drsi tik ob ovirah globlje. Na ta način sem s palico orisal skoraj celotno obliko človeškega telesa, ki je moralo ležati poševno. Ko je postajalo izkopavanje Mladiča prenaporno (imeli smo tudi samo eno lopato), so začeli odkopavati na mestu, kjer sem zaletel drugo truplo. Res smo v globini okrog 70 cm našli na glavo Vinka Sarabona. Kopali smo naprej — tu je šlo mnogo lažje, kakor pri Mladiču — ter smo kmalu izkopali celo truplo. Glava je bila, kakor rečeno, v globini okrog 70 cm, noge pa nekako poldrugi meter globoko. Sarabon je ležal v snegu poševno.

Ko smo potem naslednjega jutra prišli zopet k lavini, sem kak poldrugi meter od mesta, kjer so izkopavali Mladiča, zopet zapičil palico. Ostrmel sem, da se je naključje ponovilo tretjič: pri prvem porivu v sneg sem zopet našel na truplo; bilo je Abačičevo.

Ce upoštevamo, da okrog 100 ljudi že več dni prekopava in preiskuje lavino in da se je na ta način posrečilo odkriti dve trupla, da pa je gospod Golmajer s tremi poizkusi odkril kar tri trupla, je vsekakor naključje, ki je vzbudilo med reševalci in ostalimi precejšnjo pozornost.

Šesto truplo odkopano

Dela so se danes neumorno nadaljevala. Reševalci niso imeli več mnogo upanja, da bi še kaj uspeli. To zaradi slabega vremena, ki je hudo oviralo dela. Kljub temu pa je njihovo delo le rodilo uspeh. Ko so okrog pol enajstih dopoldne reševalci preiskovali sneg na mestu, kjer je bila odkopana druga žrtev, so našli v snegu zopet na truplo. Ko so prikopali do njega, so spoznali v truplu Kristijana Stegnarja. Truplo, ki je bilo poškodovano, kakor vsa dosedanja, so takoj odpravili do koč, od tam pa bo zvečer prepeljal v Tržič. Položeno bo na mrtvaški oder k ostalim trem žrtvam, ki leže tam od snoči.

Pogreb danes zvečer

Pogreb Sarabona, Mladiča in Abačiča bo v petek popoldne ob pol šestih. Položeni bodo v isto vrsto poleg trupel Ovseneka in Plajbesa. Ali bodo jutri zagrebli tudi že danes odkopano truplo Stegnarja, še ni odločeno.

Vojaštvo odhaja

Kakor je »Slovenec« že poročal, je glavna naloga vojakov v tem, da izkopljejo v lavini rove. Stvar ostalih reševalcev pa je, da iz teh rogov preiskujejo sneg z jeklenimi palicami. Vojaki so v glavnem svoje delo opravili. Nemogoče je seveda prekopati vso lavino. Prekopali so pač posode, kjerkoli se more slutiti, da bi bilo tam kako truplo. Do danes popoldne bo vse to prekopano, nakar se vojaki — tak je vsaj načrt — vrnejo v Tržič in drevi z zadnjim vlakom v Skofjo Loko.

Vojaštvo s svojim vodstvom zaeluži vse priznanje. V vetru, mrazu in megli so se vojaki stikali in rovi in odkopavali sneg. Kaj se pravi vzdržati v takih okoliščinah po polovico dneva brez tople hrane, more razumeti le vojak sam, približno pa si morejo predstavljati to očividni. Enako službo, deloma še napornejšo, vrše tudi orožniki, kakor seveda tudi sploh vsi reševalci, ki delajo z nepopisno požrtvovalnostjo.

Civilni reševalci ostanejo v koči še naprej pod vodstvom Jožeta Copa. Ker se pa v vreme stalno slabša in je nevarnost lavin neprestano večja, tudi za civilne reševalce ne bo imelo več pomena, da ostanejo še dolgo v hribih. Morali pa se bodo vrniti v dolino, če jim sneg zadela rove. Iskanje v takih okoliščinah bi bilo namreč precej brezpomembno.

Delo Karitativne zveze v Mariboru

O vseh mogočih socialnih akcijah se v Mariboru vedno veliko govori in piše, o delu Karitativne zveze pa naša javnost še vedno zelo malo ve, če ravno vrši ta organizacija ogromno socialno delo. Poznajo jo prav za prav samo tisti redki požrtvovalni ljudje, ki žrtvujejo svoj prosti čas in mnogokrat tudi velik del svojih dohodkov za lažjanje bede in revščine, še bolj pa jo poznajo neštevilni mariborski reveži, ki so bili deležni velikih dobrot, katere jim organizacija nudi. Sedaj pa, ko se je vršil te dni občini zbor Karitativne zveze ter je podalo društvo obračun svojega dela za minulo poslovno leto, je čas, da tudi širši javnosti predstavimo ves ogromen obseg dela za bližnjega in pomen tega društva.

Na Aleksandrovi cesti št. 6, v skromnih kletnih prostorih se stiska društvo s svojo pisarno in tesnimi lokali. Tu so prav za prav lokali mariborske revščine, kjer se zbirajo dan za dnem siromaki ter prihajajo po podporo in po hrano. Predlansko leto je uvedla Karitativna zveza podporo revežev s posebnimi kuponi. Ti kuponi se prodajajo strankam v vrednosti po 1, 0.50 in 0.25 Din komad. Stranke s temi kuponi obdarujejo reveže namesto z gotovino. Namen takega načina obdarovanja je bil, da se strogo regulira beračenje ter se izločijo vsi izkoriščevalci, ki so se neupravičeno posluževali dobrotelnosti. Vršiti strega kontrola, potrebne informacije daje socialno-politični urad mestne občine, policija, v velikih slučajih pa se funkcionarji zveze prepričajo tudi sami na lastne oči na domu prosilca. Vsem, ki so res bedni in potrebni, se izplača podpora v denarju, alkoholikom in takim, ki bi podporo zapravili, pa kupi društvo spencerijo in daje podporo v naravi. Veliko revežev prihaja v pisarno s prošnjo za posredovanje za sprejem v tovarne ali druge službe. Tudi tu pomaga Karitativna zveza, kjer le more. Po naročilu banske uprave v Ljubljani je Karitativna zveza poslala v počitnicah 54 bolnih otrok najrevnejših staršev na morje. Uspeh te akcije je bil zelo dober. Velikansko delo je vršila zveza ob času tekstilne stavke. Naval je bil v pisarni silovit, zveza je pomagala z življenjem in prehrano revnim stavkujočim. Večja obdarovanja je vršila zveza lani o veliki noči, o binkoštih in za božične praznike. Za veliko noč je obdarovala 72 družin s spencerijo in denarnimi podporami, za binkošti je dobilo slično podporo 15 družin, za božič pa je bila

izvedena velikopotezna obdarovalna akcija ter je Zveza pri tem gledala zlasti na revne družine z velikim številom nedoletnih otrok. Zlasti za barakarje in vagonarje ter za reveže v železniški koloniji je bila ta akcija silno dobrodošla. 60 otrok je dobilo novo perilo, 22 družin pa je dobilo nakaznice za nakup spencerije, 20 družin pa je obdarovala s staro obleko, katero je zbirala po mestu. Obdarovalna akcija se je vršila v zvezi z dekliškim študijskim krožkom DKA pod vodstvom gđ. katehistinje ter so dekleta sama obiskovala revne družine v barakah in vagonih. Po dve ali tri dekleta so nesla družinam jasičke, svečke, perilo, pecivo, katerega so same napekle, perilo so zastonj sama sešila. Hišni obiski so se vršili pri vseh dvomljivih prosilcih in pri prosilcih, ki so bili potrebni moralne pomoči. Pri takih obiskih, kjer ni kazalo, da bi šla sama ena oseba, so jo spremljale tudi gđ. katehistinje. Rezultati teh obiskov potrjujejo prepričanje, da so neobhodno sredstva za kontrolo (poleg službenih informacij). V večini slučajev se je dogajalo, da so podatki, ki jih dajejo prosilci v pisarni, ne strinjajo z resnico in da se večkrat zamenjava podpora za denar na kak način zlorablja.

Največje dobrotelno delo pa je vršila pomožna kuhinja Karitativne zveze, ki je začela poslovati 1. decembra ter bo trajala do konca marca. Skupno je do danes izdala ta kuhinja 2772 porcij kosil. Na božični večer in božični dan je dala 75 kosil in večerji brezplačno. Kuhinji so pomagali pri njenem dobrotornem delu mnogi blagi dobrotniki, na katere se je Karitativna zveza obrnila s prošnjo. Žal se jih mnogo ni odzvalo, ki bi bili lahko pomagali. Kosila so se oddajala večinoma zastonj, le oni, ki so jih lahko plačevali, so dobivali obed po skrajno nizki ceni 2 Din za kosilo. Tudi za velikonočne praznike je pripravila zveza veliko obdarovanje. 50 družin je dobilo nakaznice za živila, velikemu številu revežev pa bo nudila ob praznikih zastonj kosilo.

Vse to delo je zmogla izredna požrtvovalnost vodstva Karitativne zveze, posebej pa moramo tukaj omeniti še gđ. Kristino Gajšek, ki vodi notranje posle in administracijo pisarne ter gđ. Marijo Letič, ki vodi zunanje delo in vrši vse hišne obiske. Na občnem zboru je bilo izvoljeno sledeče vodstvo: Gabrovšek Franc, dr. Kejžar Mirko, Kopriva Alfonz, prof. Prijatelj Ivan, Stabej Jože,

msgr. Umek Mihael, zastopnik ordinarijata stolni dekan dr. Cukala Franc; namestnika Dežman Ivan in prof. Mlakar Lado. Nadzorstvo: Kokošinek Janjo, prof. Sediv Jan, Falatov Ljudmila, namestnik Veronek Franc. Razsodišče: dr. Meško Josip, duh. svetnik Obržan Drago ter župnik p. Valerijan Landergott. Namestnik Sturm Alojz.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 1. aprila. Za okrajnega šolskega nadzornika v Skofji Loki je imenovan Kržišnik Ivan, šolski upravitelj v Catežu ob Savi.

Postavljeni sta za učiteljice abiturientki Zajec Marija v Svetinju, okraj Ptuj, in Koman Ana v Stari trgi, okraj Črnomelj.

Upokojeni so naslednji učitelji in učiteljice: Bohine Roza v Brežicah, Labernik Ignac v Ljubljani, Sel Henrik v Konjicah, Mravljak Amalija v Zrečah, Miklič Julija na Gornjem, Štajner Ljudmila v Sv. Juriju ob j. ž., Konečnik Frančiška v Selnici, Proseno Milica v Ljubljani, Cenčič Angela v Kamniku, Lešnik Janko v Ptuj, Volavšek Vladislava v Teharjih, Drstvenšek Josipina v Lokavcu, Mušič Ida v Šmihelu, Sorre Amalija v Črnomlju, Grmek Anton na Ježici.

Premeščena je učiteljica Azman Ana iz Maribora na pomožno solo v Ljubljani.

Bankir Zumbulović obsojen

Ljubljana, 1. aprila.

Bankir Jakov Zumbulović, po poreklu poljski žid, ki ni sprejel našega državljanstva, je leta 1928. otvoril podružnico svoje belgrajske centrale v Ljubljani. Sprva skromno pisarno na Poljanski cesti, pozneje pa se je preselil v takozvano »bančno in poslovno četrt« ob Aleksandrovi cesti, namreč v Bethovnovi ulici. Svoje bančne posle je zvil Zid, ki je imel velike in protektorske zveze, omejil le na prodajo državnih vrednostnih papirjev, v prvi vrsti na vojno škodo, ki so jo takrat naši meščani in deželani prav radi kupovali, kajti ta papir je bil ugoden za investicije, dalje je razpečeval tobačne srečke in srečke srbske RK. Najel je tudi mnogo agentov, ki so potovali po vseh naših in krajih Slovenije. Agenti so prihajali v najoddaljenejše hribovske vasi. Bankir Zumbulović je vrednostne papirje ponujal ljudem v nakup pod navidezno ugodnimi pogoji, namreč na obroke, a v naročilni pogodbi si je izgovoril klavzulo, da stranka prejme original vojne škode odnosno drugih srečk še le, ko bodo plačani vsi obroki in pa poravnani še ostali bankirjevi stroški za režijo. Posli so se množili. Bankir je imel veliko in plodnosno žetev. Dokler ni bilo treba strankam izročevati originalnih papirjev, je šlo vse lepo v redu.

Prišlo pa je razočaranje kupovalcev. Tako so spomladi leta 1929. prišlo na ljubljansko državno tožilstvo prve ovadbe oškodovancev, ki so kratko navajale, da so vsi točno plačali obroke, a bankir jim nikakor noče izročiti originalnih papirjev. Nekateri so imeli od 600 do 2000 in celo še več škode. Začele so se afere. Zumbulović pa je poiskal svoje protektorje in zagovornike, da bi stvar »zamašili«.

Ker so se ovadbe od dne do dne množile, je naposled državno tožilstvo v Ljubljani predlagalo proti belgrajskemu bankirju preiskovalni zapor in je sodišče izdalo zadevno zaporno povelje. Bankir je bil v Belgradu aretiran in 18. marca 1930 pripeljan v ljubljanske sodne zapore. Proti Jakovu Zumbuloviću je bila najprej uvedena sodnokazenska preiskava zaradi zločinstva obrtne prevare po §§-ih 334 in 337 k. z. Pozneje je Zumbulović prišel v konkurz in se je uvedla preiskava zaradi zločinstva lažnega bankrotstva. Vsi kazenski spisi so bili naposled maja meseca 1930 odstopljeni prvostopnemu sodišču v Belgradu z motivacijo, da je za te delikte pristojen je Belgrad. Nadaljno preiskavo je vodila belgrajska policijska uprava, ker takrat še ni bila tam uvedena institucija državnega tožilstva.

Zumbulović je oškodoval samo v Sloveniji nad 500 strank za okoli 2 milijona dinarjev. Stranke so redno plačevale, pa niso naposled prejele niti vrednostnih papirjev, ki jih je brez njih vednosti bankir dalje prodal, niti niso prejele povrnjenih vplačanih obrokov. Oškodovanih je tudi mnogo Dalmatincev.

Naposled pred sedanjim režimom je prišel bankir Zumbulović pred belgrajsko sodišče in je bil te dni obsojen na 2 leti strogega zapore.

Zborovanje stavbinskih delavcev

Pameten ukrep oblasti, ki je preprečila brezvestno hujskanje

Maribor, 1. aprila.

Snoči je bilo zborovanje stavbinskih delavcev, pri katerem pa je bil odziv bolj slab ter se ga je udeležilo le kakih 100 ljudi. Takoj v začetku moramo omeniti, da se je to zborovanje močno razlikovalo od vseh dosedanjih delavskih zborov: Kot govornike smo namreč pogrešali poklicne »delavske voditelje«, ki so dosegaj na vseh takih zborih imeli glavno besedo ter so delavstvo hujskali k prenapljenim korakom, zaradi česar so delavci dostikrat veliko trpeli. Tem »voditeljem« je bila pač vsaka priložnost dobrodošla, da so delali reklamo za svojo rdečo firmo ter utrjevali svojo pozicijo v organizaciji in tako opravičili pred delavci svoje visoke plače. Snoči pa je oblast pripustila k zborovanju samo res zainteresirane delavce, kot govorniki pa so zopet nastopili delavci sami. Govorniki so podali sliko sedanjega položaja v stavbinski stroki. Kolektivna pogodba, sklenjena lansko leto, je s 1. januarjem potekla. Pri pogajanjih je organizacija delodajalcev ponudila sledeče mezde: predelavci 6—8 Din, zidarji, tesarji z nad 3 leta

Posebnosti pomladne mode za damo in gospoda

Manufaktura **SOUVAN**

Elektrika vari — šiva

Napredek moderne tehnike je temeljito obratunal z nekdanjim počasnim in okornim vezanjem železnih konstrukcij z zakovicami. Kakor je iznajdba šivalnega stroja krojača rešila naporega in dolgotrajnega dela ročnega šivanja oblek, tako danes električni varilni stroji na sličan način omogočajo hitro in ceneno vezanje posameznih delov v celotne konstrukcije s takozvanimi električnimi šivi. Za kovinske obrate je izum električnega varenja brez dvoma ena največjih dosedanjih pridobitev, zato je tudi razumljivo, zakaj se je posebno v zadnjem času, ko so se varilniki izpopolnili in pocenili, počel razširjati toliki interes tudi med našimi malimi obrt-

niki. Staro, počasno in utrudljivo spajanje železnih komadov z zakovicami-vijaki in avtogenskim varenjem vsak obrtnik rad zamenja s hitrim, komodnim in cenovno električnim varenjem, če cena električnega varilnika ni previsoka. Tudi ta, do sedaj še edina ovira je odstranjena. V lanskem letu je bil v naši državi patentiran pod št. 13059 nov električni varilni aparat v obliki malega transformatorja za direktni priključek na omrežno napetost. Ta mali aparat v teži dobrih 80 kg združuje v sebi kljub svoji majhni teži električno obločno in točkasto varenje, dalje z enostavno dodatno pripravo omogoča tudi trdo spajanje (lotanje), signiranje in segrevanje. Za vsa ta dela so do sedaj uporabljali posebne stroje. Kljub temu pa je tak aparat skoraj trikrat cenejši od uvoženih tujih aparatov, s katerimi je mogoče samo obločno variti. Aparate izdeluje v dveh tipih »Hefajst« in »Tantal« izumitelj aparata Jože Furlan na Črnučah pri Ljubljani sam.

Vodstvo reševalnih del (Hudnik, dr. Brecej, kap. Pirš in Joža Cop). — Tri žrtve spravljajo v dolino. — Vojaki se vračajo z dela v svoje postojanke. — Eden izmed rogov, s kakršnimi so prečkali vojaki ves plaz.

Drobne novice

Koledar

Petek, 2. aprila: Frančišek Pavlanski, Leopold Gaj.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Franc Šeber, ljubljanski mešan in bivši tapetniški mojster. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne.

† V Predtugu-Radovljici je umrla gospa Frančiška Zerovec, soproga vodovodnega monterja, stara šele 40 let. Pokopali jo bodo v soboto ob 3 popoldne na župnem pokopališču v Radovljici.

† V Zrečah je v 35. letu starosti nenadoma umrla gospa Julčka Unverdorben roj. Kračun, soproga učitelja, gostilničarka in posestnica. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† Na Brezjah so pokopali 30. marca 77-letno Marijo Jelenc s Crniva 8.

Naj jim sveti večna luč! Zaluzojim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Odlikovanje. Z redom sv. Save V. stopnje sta bila odlikovana na predlog kmetijskega ministra g. Repanšek Gregor na Hometu pri Kamniku, župan in priznani zadržni organizator, ter 83 letni Virjent Jakob za zasluge na polju čebelarstva.

— Izpit za pooblaščenega inženjerja je napravil ing. Karl Kranjc iz elektrotehnične stroke. Cestitam!

Cesalni salon za doma

ERNA FETICH-FRANKHEIM se je preselila

v Selenburgovo ulico št. 7. I. nadst.

— Za družine ponesrečenih smučarjev pod Storzijem je darovalo po upravi »Slovenec« zdravilnice Slatina Radenci 1000 Din. Denar smo nakazali župnemu uradu v Trzinu.

— Mednarodna tekma za petje, violino in čelo na Dunaju. Državna akademija za glasbo in predstavljačo umetnost na Dunaju priredi pod častnim pokroviteljstvom avstrijske zvezne vlade in dunajskega župana v okvirju dunajskih slavnostnih tednov v času od 7. do 19. junija 1937 mednarodno tekmo za petje, violino in čelo na Dunaju. Veliko mednarodno razsodišče pod predsedstvom najprominentnejših domačih in inozemskih umetnikov bo razsodilo o mirnem tekmovalcu mlade glasbene nadarjenosti. Smoter tekme obstoji v prvi vrsti v tem, da mladim, še ne ali samo malo znanim umetnikom uravna pot v javnost in nudi pri izbirnem izpitu zmagovalec tekmovalcem prilagoditve, da v okvirju javnih glavnih izpitov in zaključnih koncertov javno pokaže svoje znanje in najdejo v nagradah in diplomah priznanje za svojo posebno glasbeno sposobnost. Prospekti te prireditve se dobijo pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani. Prijave udeležencev sprejema do najpozneje 15. maja 1937 pisarna državne akademije za glasbo in predstavljačo umetnost, Wien, III., Lothringerstrasse 18, ki je tudi rada pripravljena izbrpno odgovoriti na vsa vprašanja, ki se tičejo tekme.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Org. rog. S. br. 30474/35.

— Vremenska napoved: Evropa: Depresija se zadržuje nad Sredozemskim morjem in visoko nad srednjo Evropo, vsled česar nastaja velika razlika v pritisku. Pojavlja se močan veter v Podonavju in v primorskih krajih. Prevladuje oblačno vreme, tu in tam dež v srednji in južni Evropi. Nova depresija izhaja viharno in deževno vreme v delih zahodne Evrope. Jugoslavija: Oblačno po vsej kraljevini, dež od časa do časa na zahodni polovici. Močna košava v Podonavju, na zgornjem Podonavju umerjena burja in na spodnjem južni veter. Minimalna temperatura v Ljubljani 0, maksimalna v Mostarju 21. Napoved za danes: Viharno vreme, oblačno, od časa do časa dež. Močna košava v Podonavju. Na Primorju bo prevladoval južni veter. Toplota se bo nekoliko zvišala.

— Kraljici Svetogorski. Dvanajst Marijinih pesmi za mešani zbor, zložil Vinko Vodopivec. Samozaložba. Cena part. Din 18.—, glasovi po Din 6.—. V drugi izboljšani izdaji so te lepe pesmi, ki so bile več let razprodane, zopet izšle. Pričujejo pesmi so pravi šarmantni venček, nabran in povit iz samih cvetk, zraslih na lastnih tratah in livadah, ki bo krasil pobožnost šarmantne Kraljice. Vodopivec je med našimi zbori zelo priljubljen skladatelj. Kar on zloži, je vse pevno in lepo in tudi dostopno vsakemu zboru. Brezdvomno bodo naši cerkveni pevovodje radi segli po teh ljubkih napvih in jih navdušeno izvajali pri šumnih in drugih Marijinih pobožnostih. Pesmi se dobijo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 1. t. m. je objavljen »Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1937/38.« z naredbami: I. Pravilnik o izvrševanju proračuna mestne občine ljubljanske za proračunsko leto 1937/38. II. Uredba o pobiranju občinskih davščin, taks, doklad in pristojbin v mestu Ljubljana v letu 1937/38. III. Tarifa za občinsko trošarino in uvozna mesta mestne občine ljubljanske za proračunsko leto 1937/38. IV. Pravilnik o uvoznih mestnih občin ljubljanske. V. Pravilnik o občinski taks na pse. VI. Pravilnik o vodarni in pristojbini za dejansko potrošeno količino vode in VII. Pravilnik o pobiranju tržnine.

— Pri zaprtju metajah v prebavi vzmite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josel« grenčice.

— Obredni priročnik. Sestavil Salezijanec Anton Luskar. Založila družba sv. Mohorja v Celju. Strani 279. Broš. 30.— din (za neude 40.—), vez. 39.— din. (za neude 52.—). Obredni priročnik je vodnik k boljšemu spoznanju in bolj natančnemu opravljanju obredov pri svetih opravilih. Obsežna knjizica je razdeljena v šest delov. V prvem govoru o vedenju, liturgični obleki in strežnikih, potem daje navodila za mašnika pri sv. maši, govori o slovesni sv. maši in blagoslovu z Najsvetejšim, v

petem delu razpravlja o škološki sv. maši, šesti del pa obsega posebna opravila v cerkvenem letu. Na koncu knjizice je dodatek z načrti za slovesno sv. mašo in molitvami mašnega strežnika, stvarno kazalo in pregled vsebine.

Ljubljana

V petek, 2. aprila

Gledališče

Drama (Začetek ob 20): Petek, 2. aprila: zaprtje. — Sobota, 3. aprila: Med štirimi stenami. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Nedelja, 4. aprila, ob 15. uri: DR. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. Ob 20: Matura. Premiera. Premierski abonma.

Opera (Začetek ob 20): Petek, 2. aprila: zaprtje. — Sobota, 3. aprila: La Bohème. Red C — poletni abonma. Gostovanje sopranistke gđe. Anite Mezetove, članice belgrajske opere. — Nedelja, 4. aprila: ob 10.30 Pekov Miško. Otroška opereta. Gostovanje Omladinskega gledališča iz Zagreba. Izven. Izredno znižane cene od 24 do 2 Din. Ob 15: Manon. Ob 20: Pod to goro zeleno (25. predstava).

Predavanja

Društvena soba v Vzajemni zavarovalnici: Drevi ob 8 sestaneke prosvetnega društva »Ljubljana« — mesto. Predava g. Rudolf Smersu.

Frančiškanska dvorana: V sredo 7. aprila ob 20 bo predaval g. ing. Stanko Dimnik, profesor na tehnični srednji šoli v Ljubljani: »Kaj vse povzroča razpoke na zgradbah?« Vstop je prost.

Prireditve in zabave

Danes teden bo prva predstava čarobne igre s petjem, ki nosi naslov »Ribič Markoc. Igrali jo bodo kongreganisti iz vseh ljubljanskih dijaških kongregacij na frančiškanskem odru. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum, frančiškanska pasaža.

Opozorjamo na koncert sopranistke, koncertne in operne pevke gđe. Anite Mezetove in pianista Sivica Pavla, ki bo drevi ob 8 v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice. Cene od 30 Din navzdol.

Sestanki

Trnovo. Fantovski odsek Prosvetnega društva ima drevi ob 8 v Prosvetnem domu svoj polletni občni zbor in redni sestanek.

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi ob priliki letnega občnega zbora v petek, dne 2. aprila t. l. ob 8 zvečer v zadnji sobi hotela »Slovec« javno predavanje g. dr. Rajka Ložarja o razvoju in sedanjem stanju umetnostno-zgodovinske vede pri Slovencih. Vabljeni so poleg društvenih članov tudi vsi drugi, ki se zanimajo za našo umetnostno zgodovino.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

1 Ljubljanske dijaške marijanske kongregacije bodo danes teden stopile pred ljubljansko občinstvo z opereto »Ribič Markoc. Glasba je deloma od salezijanca V. Cimattija, deloma pa našega Matije Tomca. Predstava bo v frančiškanski dvorani. Vstopnice dobite v pisarni Pax et bonum, frančiškanska pasaža.

1 Pokojnine bo izplačevala pošta Ljubljana 1 v soboto 3. t. m.

1 Poveljstvo dravskega orožniškega polka v Ljubljani išče eno ali dve zgradbi za namestitev pisarn in skladišč. Število potrebnih prostorov je razvidno na uradni deski mestne občine ljubljanske ter v pisarni dravskega orožniškega polka, kamor je naslavljati ponudbe do 25. aprila 1937.

1 Korošci! Korošci! Prijatelji Koroške! Jutri v soboto, dne 3. aprila 1937 je tretji družinski večer kluba koroških Slovencev v dvorani pri »Sestici«. Začetek ob pol 21. uri. Predava profesor g. dr. Lavo Čermelj o evropskih narodnih manjšinah. — Klub koroških Slovencev.

1 Novo došle državne srečke prodaja menjalnica »Reicher & Turck«.

1 Obsojena zaradi lažnjive ovadbe. Neka trgovka na Tržaški cesti je lani 22. oktobra z anonimnim pismom ovadila policiji Alojzija L., češ, da krađe po lokalih suknje, jih prodaja ali nosi v zastavljalnico. Ovadbo je policija prejela po 2 dneh Nadaljne poizvedbe so dognale, da je bila ovadba brez vsake podlage, da je bil to akt trgovkine maščevalnosti proti L. Proti trgovki je bila nato uvedena kazenska preiskava, v kateri je trgovka zanikala vsako krivdo in udeležbo pri anonimnem pismu z izgovorom, da je pismo napisal neki zidar, čigar ime pa ji ni znano. Poklican je bil na sodišče grafolog prof. Cotič, ki je na podlagi primerjave pisave na anonimnem pismu in na pismu, ki ga je poprej pisala s polnim imenom na državno tožilstvo, točno izjavil, da izhaja pisava na anonimnem pismu brez dvoma od njene roke. Kazenski sodnik g. Fran Gorečan je večeraj trgovko, ki ni prišla k razpravi obsodil zaradi prestopka zapeljavanja oblasti v zmotu na 1 mesec zapor, poojno za 2 leti.

1 Banet »Rioc« toči izvrstno zagrebško pivo, črno in beljo. Vrčk 4.50 Din.

1 Razburiljo način samomora. Včeraj zjutraj se je v Siški, v Kettejavi ulici, pripetil samomor na zelo nenavaden način. 30-letna Frančiška F. si je prerezala vrat in žile na rokah, nato pa je skočila z okna v podstrešju. Na tleh je obležala nezavestna, vendar pa je pozneje prišla k zavesti. Ni pa mogla govoriti in ne povedati, zakaj si je hotela vzeti življenje. Prepeljana je bila v bolnišnico, kjer sedaj niha med življenjem in smrtjo.

Kamnik

Proslava materinskega dne se bo vršila z majhno otroško igrico, deklamacijami in petjem pod vodstvom čč. sester usmiljenk v dvorani društva »Kamnik« v nedeljo 4. aprila popoldne. — Na svidenje.

Podružnica SPD v Kamniku je že tretjič preložila svoj redni letni občni zbor. Sedaj pravijo, da se bo vršil 7. aprila v dvorani Narodne čitalnice.

Rečica ob Savinji

Poročila sta se na velikonočni ponedeljek v domači župni cerkvi g. Viktor Deleja, vinski trgovec, in gđe. Lenka Prisljan, učiteljica v Rečici. Obilo sreče!

Fantje-rekruti, ki se podajo v ponedeljek k vojakom, opravijo svojo versko pobožnost v soboto, 4. marca v božjepotni cerkvi v Kolarjih, Sveto našo in nagovor bo imel g. duhovni svetnik Alfonz Požar.

Maribor

m Ljudski oder vabi k vprizoritvi »Velikonočne igre« v soboto, 3. aprila ob 20 ter v nedeljo 4. aprila ob 17, obakrat v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. V tej »Velikonočni igrici« je obdelal Herwig Kristusovo trpljenje, njegovo smrt in vstajenje tako globoko, da nas dviga že sama miselnost v nadčasovje. Posebnost pri tej igri je ubrano spremljanje petja, scenerija pri zavesah ter slikoviti kostumi. Na zamudite prilike, kakršne v Mariboru še ni bilo!

m Važno za vpokojene častnike. Uprava »Udruženja penzioniranih oficir in vojnih činovnikov kr Jugoslavije v Belgradu, Prestolonaslednikov trg br. 5.« prosi vse tiste častnike in vojaške uradnike in rodbine padlih in umrlih častnikov in voj. uradnikov, ki prejemajo svoje pokojnine po zakonih od leta 1904 in 1923, do pošljejo navedeni upravi prepis rešitve (dekret), po kateri jim je regulirana zadnja pokojnina. Za navedene vpokojence je največje važnosti, da to nemudoma storijo z navedbo svojega točnega naslova.

m Zanimivo gostovanje v gledališču. V nedeljo popoldne priredi »Društvo gluhozemelj« iz Ljubljane v mariborskem gledališču nastop, na katerem bodo gluhozemelci izvajali dve enodejanski z govornjo besedo. Čisti dobiček prireditve je namenjen za podporo brezposelnih gluhozemelj.

m Ljudska univerza priredi drevi v veliki kazniški dvorani večer francoske glasbe, o kateri bo predaval prof. L. M. Škerjanc.

m Združenji zasebni in trgovski nameštenci imajo svoj občni zbor dne 13. aprila v dvorani na Aleksandrovi 6.

m Smrt kosi. V Vegovi ulici 18 je umrl v starosti 84 let dr. z vpokojencem in hišni posestnik Andrej Kristanič. V visoki starosti 80 let je umrl v Cankarjevi ulici 2 na Pobrežju posestnik Ajlec Franc. V Mlinski ulici 33 je pokosila smrt 64-letno Ano Maurer.

m »Priložite 10 Din v znakah«. Prejeli smo sledeče: Med malimi oglasi Mariborskega Večernika čitamo oglas zavarovalnice v Mariboru, ki razpisuje mesto pisarniškega pripravnika. To je lepo in hvalevredno, vendar je vzbudila začudenje zahteva, da mora prosilec priložiti prošnji tudi za 10 Din znak za odgovor in vrnitev priloge. Gospodje, ali ni to malo preveč? Ali ne veste, da potrebujete za vrnitev priloge 4, kvečjemu 6 Din in da vam ostane potem od priloženih znakov še celih 4 Din kot »čisti dobiček«? Na oglas se bo namreč gotovo javilo ogromno število brezposelnih inteligentov! — Brezposelni.

m Avto je podrl barako v Dravo. V Vurmatu stoji ob cesti čuvajnica cestnega odbora, v kateri se nahaja ponoči čuvaj, da pazi na signalno svetilko, ki opozarja voznike na nevarno mesto nad Dravo, kjer je reka začela izpodjedati cesto. V to čuvajnico je se zaletel s tovornim avtomobilom sofer Ciril Podraž iz Maribora ter je podrl v Dravo. K sreči je avto, v katerem sta bila poleg soferja še dva potnika, obšla v železni ograji.

m Dvonožni lisjak v pasti. Na Frankopanski cesti je ustavil stražnik dva moška, ki sta nosila vsak svojo vrečo. Možakarja sta vreči vrgla na tla in se spustila v beg. Stražnik je enega prijel, v vrečah je našel zadavljene kokoši, ki sta jih oba ukradla v kurniku Štefanije Čelofiga v Bresternici.

m Prijava psov in plačilo davka. Mestno poglavarstvo opozarja, da je treba v času od 1. do 15. aprila prijaviti v mestnem knjigovodstvu vsakega nad 3 mesece starega psa in sicer pisмено na predpisani tiskovini, ki se dobi na mestnem knjigovodstvu. Obenem s prijavo mora lastnik nabaviti pasjo znamko za Din 2.50 ter plačati pasji davek, ki znaša Din 1.50, za pse čuvajce, ki so stalno na verigi ali se nahajajo v ograjenem prostoru, pa Din 10. Po 15. aprilu bo konjač polovil pse brez veljavne znamke ter jih po 48 urah — če se ne plača taksa — pokončal.

Celje

c Na materinski proslavi, ki jo priredi Kato-liško prosvetno društvo v Celju v nedeljo, dne 4. aprila ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice, bo govoril o bolečinah mater g. p. dr. Roman Tominec OFM iz Ljubljane. Vstopnice za to proslavo se dobe že v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Sprememba v orožništvu. Komandir orožniške postaje narednik g. Josip Ogrinc je na lastno željo premeščen za komandirja postaje v Mozirju.

c Okrožni odbor obrtniških združenj v Celju bo imel svojo redno letno skupščino danes ob 13 v dvorani Obrtnega doma v Celju.

c Recitatovski in koncertni večer, katerega je nameraval prirediti v Celju sredi aprila šolski upravitelj v pokoku g. Albin Schmid, ki zbira sedaj neobjavljene narode in cerkvene pesmi, je preložen na poznejši čas.

c Požar v Petrovčah. V sredo je okrog 9 zvečer izbruhnil požar v skednju posestnika g. Bervarja p. d. pri Primožu v Petrovčah. V skednju je bil hlev, svinjak, shramba za krmo in shramba za poljsko orodje. Ko so ogenj opazili, so domači in najbližji sosedje hitro pričeli reševati živino in stvari, katere so se dale še rešiti. Posestnik Bervar je sicer zavarovan, vendar trpi kljub temu mnogo škode.

c Delovni čas v trgovinah. Pred nedavnim časom poročali, da se trgovci na deželi ne drže predpisane in zapiralnega časa. Predpisanege reda pa se ne držijo tudi nekateri trgovci v bivši okoliški občini. Cesto pa se opaža, da nekateri trgovci zapirajo svoje lokale šele ob poslednjih in celo ob sedmih zvečer, strankam postrežejo tudi pri stranskih vratih kasneje in tudi ob nedeljah in praznikih podnevi in ponoči. Nameštenci morajo biti ob nedeljah in praznikih popoldne pripravljene za delo, tako da čisto ne morejo niti k službi božji. Ti trgovci, ki se ne držijo reda, škodujejo tudi drugim trgovcem, zato se bo v letošnjem letu poostrila kontrola zapiralnega in odpiralnega časa. Opozorjamo torej vse trgovce, da se drže v vsem teritoriju reda, da ne bodo imeli potem neprijetnosti.

c Občni zbor Zadruge državnih uslužbenecv za nabavo kredita r. z. z. o. z. v Celju bo 3. aprila ob 20 v sejni dvorani Celjske posojilnice v Narodnem domu.

c Mestna občina celjska razpisuje oddajo kleparskih, slikarskih in pečarskih del v stanovanju g. Ane Kolarik, Na Okopih št. 9 in oddajo del za železobetonski most čez potok Ločico v Pečovniku. c Obisk tujecev v mestu Celju. V mesecu marcu je obiskalo Celje 927 tujecev in sicer 770 Jugoslovancev in 157 inozemcev, v februarju 860 tujecev, v lanskem marcu pa 985.

c Šahovska simulanka. V soboto 10. marca bo v vrtni dvorani hotela Evropa, šahovska simulanka, katero bo priredil Celjski šahovski klub svojemu novemu članu g. Lešniku Ivotu, ki ga štejejo med najboljšje jugoslovanske šahiste, in sicer na približno 40 deskah.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 20.30 »NOČ S CESARJEM«, ob 18.15 »OSAMLJENO SRCE« (Ave Marija) Benjamino Gigli.

Trboveljski občinski proračun

V socialističnih listih toliko hvaljeno občinsko gospodarstvo se je obravnavalo na proračunski seji, napravilo pa je koj v začetku zmeden in neresev vtis. Ko je v začetku razprave ugovarjal zastopnik JRZ proti previsokemu proračunu, ki je po predloženem načrtu za 789.680 Din višji od lanskega, je župan ugovarjal, da je višji samo za 15.000 Din, da mora biti pomota v od občine predloženih številkah. Kako pa naj potem kdo sodeluje pri razpravi o proračunu, če mu občina predloži napačne številke? Pri poznejšem iskanju pomot smo se dognali vedno, da je novi proračun za 141.180 Din višji od lanskega. Ravno tako ni znal dati zadovoljivega pojasnila, koliko donajajo občinski podjetja, niti župan sam, še manj pa referent. Vse je napravilo skrajno mučen vtis, kakor da nima občinski odbor nobenega pravega pojma o občinskem gospodarstvu. Proračun od lanskega leta je povišan od 3.475.153 na 3.616.333 dinarjev. Kljub temu, da je danes neposrednih davkov za 353.453 Din več od lani in da je prevzela banska uprava velike stroške za kolstvo, so ostale občinske doklade skoraj na isti višini 112%, pri tem pa so se banovinske doklade za stroške šolstva povišale za 35% in bi morale biti občinske doklade za toliko nižje, kar pa niso. Povišanje proračuna gre po večini na povišanje osebnih izdatkov, kar je v času krize skrajno neprimerno in vzbuja ogorčenje. Saj znašajo osebni izdatki danes več kot pred štirimi leti, ko je bil še Hrastnik v naši občini, namreč 626.992 Din, prej pa 603.031. Za občo upravo znašajo izdatki 231.130 dinarjev, ko smo bili še s Hrastnikom skupaj, pa samo 159.730 Din. Poleg tega so sedaj še posebni izdatki za osebe pri podjetjih 131.986 Din. Pač pa je bilo tedaj določenih za zgradbe in ceste 1.375.000 Din, za šolstvo 984.000 Din, danes pa je v te namene določenih samo 435.000 in 351.942 dinarjev. Celoten proračun je bil tedaj 4.650.330 dinarjev, danes pa je za samo Trbovelje 3.616.333 dinarjev. Čisti dohodek od vseh občinskih podjetij je izkazan s 63.732 Din, kar je več kot polovico manj kot prej, dasi promet v klavnici, ki največ nese, ni padel. Pojasnila, ki bi zadovoljilo, k temu na proračunski razpravi niso znali dati.

Pri vseh velikih izdatkih v proračunu pa ni ničesar, kar bi mu dalo socialno oznako, saj je celo podpora za mladinsko šolsko kuhinjo znižana za polovico, od 120.000 na 60.000 Din. Kar je novega vnešeno, je vsota 120.000 Din za zdravstveni dom, a s to vsoto se še tudi ne bo zgradil. Zato lahko rečemo, da novi občinski proračun ne zadovoljuje ne v socialnem, še manj pa v gospodarskem pogledu. Radovedni smo, kaj bodo storili sedaj tisti »gospodarski krogi in obrtniki, ki so pri zadnjih volitvah pomagali marksistom vseh struj do zmage in večine na občini — ali bodo k takemu občinskemu gospodarstvu kar naprej molčali, kakor so na proračunski razpravi in za vse glasovali?

Ljubljanska drama:

Med štirimi stenami

(Premiera 24. marca 1937.)

Ob vsaki novi slovenski drami vztrepeta vprašanje: bo ali ne bo in — kaj potem? Na to vprašanje odgovarja prvenec Iva Brčića »Med štirimi stenami« z močnim poudarkom in vzbujajo upravičeno upanje, da se sodobna slovenska drama morča začne dvigati iz širine, ki jo obsegala nekaj več kakor raztresene drobce malomeščanskih usod.

Širina nove drame je v boju pokolenj. Boj med očeti in sinovi ni bil v vsem našem narodnem življenju tako globok in tako zamotan, kakor je danes. Tudi nevdržnost časa še ni bila nikoli tako huda. Pisatelj drame »Med štirimi stenami« se je obrnil proti očetom tako odločno, da ga ne moremo preslišati, zlasti ko govori v imenu svojega rodu. Ne gre tu za naše opravičevanje, važnejša je pisateljeva nezadržana obožba, ki niti ni vzemirjenje ene smeri in nazora, ampak dviga v mnogem krik precejšnje večine. Podoba Franja Galata, upokojenega uradnika, in njegove družine ima sicer mnogo krivičnih in prisiljenih poudarkov, ki segajo daleč preko gledališke zgočenosti, vendar bo treba ob nji misliti, ne s samim odporom, ampak s pravično iskrenostjo.

O delu bomo posebej še govorili in ga skušali natančneje pregledati, za danes hočemo podati le nekaj osnovnih črt. Še preden sem bral uvodne besede v »Gledališkem listu«, kjer se je pisatelj sam izpovedal svoje sorodnosti s hrvatskim Krležo, se mi je primera o njem dogradila do konca, v dobrem in slabem pomenu. S takim delom pisatelj ni sprejel samo deleža zvestega učenca in Krležovega posnemovalca, ampak tudi posebno odgovornost. Čeprav mnogo odgovornosti in pravno volje čutimo že v tem, da pisatelj ni samo oblikoval, ampak se je z zanosom pogнал v neko sredino, iz katere je daleč na breg in tudi pod seboj čuti globino, in čeprav se tega zanosa in poguma moramo veseliti, vendar delo ob Krleži ustvarja samo v sebi neskladja, o katerih bo treba posebej govoriti. Kolikor je pisatelj iz svojega učitelja zajel vsebine in v kolikor ga je uspešno posnel v izrazu, priča sicer še o veliki podreženosti, toda kdor zna dialektiko dejanja sukati tako mnogostransko in jo zna črpati ob usodah vseh oseb, ne more biti samo učenec. Brčić nam je odkril nedvomen talent, njegov prvenec kljub vsemu priča o naravni svežosti in dramatični sili, kakršne ni pokazal še noben mlajši dramatik.

Zato je bila prva uprizoritev te igre veselo znamenje, najsi bo gledalec o posameznostih drugačnih nazorov in najsi se mu schillerski in cankarski vzpon zdi nesodoben. Pa prav ta vzpon je še najprikljubnejši obet za nadaljnji razvoj. Z istim zanosom je delo pripravil tudi režiser ing. arh. Stupica in mu pomagal do velikega učinka. Zdi se, da je bilo tega zanosa ponekod celo preveč. O tem bodo govorile prihodnje predstave. F. K.

Ptuj

Jutri gostuje mariborsko gledališče z Nušičevo v Mariboru nad vse slajno uspelo komedijo »DR«, ki nudi ljubiteljem smeja in zabave obojnega na pretek. Režija je Kovičeva, nastopi pa mladane ves ansambel.

Strokovno predavanje o železniško-prometnih vprašanjih v zvezi z narodnim gospodarstvom bo dne 8. aprila ob 20 v dvorani »Mladice«. Predavatelj: inž. Roglič Stanislav, svetnik direkcije drž. žel. v Ljubljani. Vstop prost.

Šoštanj

Cerkveni pevski zbor priredi dne 3. aprila ob 8 zvečer v Slomškovem domu pevski koncert. Nastopi mešani in moški zbor s spevoigro »Sree in denarc«. Koncert se ponovi v nedeljo, dne 4. aprila ob 3 popoldne istotam.

Izpremembe v davku na poslovni promet

V »Službenih novinah« z dne 22. decembra je bila objavljena izprememba v uredbi o skupnem davku na poslovni promet (Službeni list 1937, str. 2) ki je določala ugotovitev interesne skupnosti za odmero poslovnega davka. Sedaj pa pričbujejo Službene novice št. 72 z dne 31. marca tozadevne zopetne izpremembe ter se glasi drugi odstavek čl. 4 uredbe o skupnem poslovnem davku takole:

Ce izvršuje skupnemu davku na poslovni promet zavezani producent nabavo svojemu zastopstvu, podružnici ali pomožnemu lokalu, odn. kateri drugi pravni ali fizični osebi, s katerim stoji v interesni skupnosti — bilo za nadaljnjo prodajo bilo za predelavo ali dodelavo — ne, more biti osnova skupnega davka nižja odtržne cene blaga na drobno, zmanjšane za 10%. Take interesne skupnosti, katere že obstojajo, mora producent prijaviti davčni upravi najkasneje do konca aprila 1937, po tem roku novo nastale skupnosti pa v roku 15 dni od dne postanka.

Brez nadaljnega se bo smatralo, da obstoja interesna skupnost med producentom in omenjene

drugo pravno ali fizično osebo v vsakem onem primeru, ko dobava taki drugi osebi znaša nad 15% skupne količine, odn. produkcijske vrednosti blaga, danega v promet od producenta v teku enega koledarskega leta na področju naše države. Obsto takšne interesne skupnosti mora producent prijaviti pristojni davčni upravi najkasneje v mesec dni po preteku vsakega koledarskega leta, odn. osnova poslovnega leta.

S to uredbo se izpreminjajo prejšnje določbe, ki so se izkazale izvajanju za nemogoče, ker je bilo v prejšnji uredbi rečeno, da velja interesna skupnost za dokazano, če znaša dobava 60% v območju ene same banovine.

Nadalje je izpremenjena postavka za sklad (car. tar. št. 6, tar. sk. datvka št. 83, odn. 5%).

Končno določa najnovejša uredba, da velja nova uredba od 1. aprila 1937 dalje. Izjemoma pa se odredbe prvega od nas navedenega odstavka porabljajo že od 1. januarja 1937 dalje, ko je stopila prejšnja ureditev v veljavo.

Ljubljanski proračun

Službeni list z dne 1. aprila letos objavlja pravilnik za izvrševanje proračuna mestne občine Ljubljane za 1937-1938 kakor tudi druge zvrstne spadajoče uredbe, pravilnike in tarife. Proračun je odobril finančno ministrstvo v popolnoma neizpremenjeni obliki in znaša proračunska vsota 99.029.377 din, kar pomeni v primeri s proračunom za 1936-1937 zmanjšanje za 4.560.165 din.

Bilanca monopolske uprave

»Službene novice« objavljajo računski zaključek samostojne monopolske uprave za leto 1935/1936, ki tvori sestavni del državnega zaključnega računa za to leto, kakor je bil predložen v odobritve narodnemu predstavstvu.

Skupni dohodki od monopola so se v primeri z letom 1934/1935 povečali od 1.839.7 na 1.911.1 milijona ter so se razdelili sledeče (v oklepajih podatki za 1934/1935): tobak 1.361.95 (1.319.2), sol 271.37 (244.6), petrolej 116.56 (119.8), vžigalice 78.9 (91.6), cigaretni papir 58.5 (53.8), razni dohodki 23.8 (10.7). Izdatki pa so se lani povečali od 302.4 na 311.4 milij., tako da se je čist prebitok do monopolov povečal od 1.537.3 na 1.599.7 milij. din.

Monopolska uprava mora kriti velik del izdatkov finančnega ministrstva za obresti in amortizacijo številnih državnih dolgov. Tako so skupni izdatki za anuitete državnih posojil narasli od 257.3 milij. (najnižje vsote v zadnjih letih) na 284.66 milij. din, so pa še vedno za okoli 90 milij. dinarjev manjši kot so bili leta 1930/1931.

Bilanca monopolske uprave izkazuje za 1935/1936 te glavne postavke (v oklepajih podatki za 1934/1935):

Aktivna: gotovina 44.8 (21.0), tek. računi 106.5 (183.7), Narodna banka za anuitete 97.1 (441.0), prehodne postavke 204.0 (169.0), zaloge surovin, materiala in polizdelkov 314.1 (492.4), izdelki 69.2 (53.8), razni skladi v Drž. hip. banki 46.45 (45.8), nepremičnine 592.4 (563.1), inventar, kolki v zalogi 786.3 (474.2).

Pasiva: glavnica 592.4 (590.0), obratna glavnica 1.070.2 (1.105.0), dolgovi 172.9 (178.5), drž. vloge in tek. računi 12.0 (111.7), razni skladi 162.7 (124.7).

Bilance

Novosadski tramvaj izkazuje za lansko leto le še 150.000 Din izgube, dočim je znašala za 1935 500.000 Din. To izboljšanje je pripisovati novi tarifi politiki. Lani so bile vozne cene namreč znižane od 2.50 Din na 1.50 oz. 1 Din. Zato je število potnikov naraslo od 1.961.896 leta 1935 na 8.915.423 v letu 1936. Za primerjavo navajamo, da je bilo leta 1930 potnikov samo 2.971.755. Letos je promet zopet narasel, tudi v primeri z letom 1936. Skupno so dohodki tramvajev narasli od 2.841.871 Din leta 1935 na 8.901.696 Din v lanskem letu. Tramvaj si bo nabavil tudi nove vozove.

Novosadska električna d. d. izkazuje za 1936 povečanje čistega dobička v primeri s 1935 od 1.6 na 2.8 milij. din in se radi tega dividenda zviša od 7 na 12%. Lani je družba znižala cene toka od 6.50 na 5 din.

Premogovniki v Aleksincu, ki imajo svoj sedež v Bruslju, izkazujejo za 1935-1936 (poslovno leto

se je zaključilo 30. septembra 1936) 3.3 milij. (3.3) milij. frankov bruto dobička in ostane dividenda 125 frankov čistih na delež (glavnica podjetja znaša 15 milij. frankov, dočim deležni listi nimajo glavnice). Bilančna vsota je narasla od 30.8 na 32.8 milij., od česar so aktivna: investicije 16.1 (16.35), blagajna in banke 6.9 (6.5), dolžniki 8.2 (6.4), med pasivi pa rezerva 6.15 (5.65), valorizacijska rezerva 5.648 milij. frankov. Od brutodobička se porabi za odpise 1.45 (1.45), čistega dobička ostane 1.82 (1.84) milij. frankov.

Moster, tvornica lakov in barv, Zagreb. Leta 1936 je bil dosežen čisti dobiček v znesku 0.7 (0.4) milij. din pri glavnici 4.5 in bilančni vsoti 21.5 (19.4) milij. din.

Tvornica papirja d. d., Čačak, izkazuje za leto 1936 pri brutodohodu 3.66 milij. čistega dobička 0.27 milij., dočim je bila za prejšnja leta izkazana izguba v znesku 1.5 milij. Din pri glavnici 10 milijonov in bilančni vsoti 25.7 milij. Din.

Tvornica aluminija v Lozovu pri Šibeniku objavlja bilanco za 1936 (osnovana je bila 1. 1935), iz katere je razvidno, da so se posli te družbe bele začeli. Bilančna vsota znaša 5.5 milij. Din. Glavnice je vplačane 3.4 milij. od 5 milij. Din. Med aktivni znašajo terjatve 3.1 milij. Din.

Mednarodna hipotekarna banka v Bazlu izkazuje za 1936 181.326 šv. frankov čistega dobička (1935 129.919), od česar se porabi 100.000 (50.000) za odpise, ostalo pa gre na nov račun. Njeni dolžniki in vrednostni papirji znašajo skupno 29.023 milij. šv. frankov, od tega v Nemčiji 81.3%, na Madžarskem 10.6%, v Jugoslaviji 6.2% in 2.9% v Švicah. Družba je lani kupila za 1 milij. svojih obilgacij, katerih je še v obliki 11.8 milij. frankov in 1.7% milij. svojega posojila po 5.5% iz leta 1931, katerega je še 11.2 milij. frankov.

Banovinski proračuni

Proračun savske banovine. V »Narodnih novinah«, službenem glasilu savske banovine je objavljen pravilnik za novi proračun savske banovine za 1937-1938. Iz tega je posneti, da znaša vsota proračuna 223.423.883 din dohodkov in ravno toliko v izdatkih (proračun za 1936-1937 je znašal 181.877.751 din ter je povznanje pripisovati zlasti novim potrebam za vzdrževanje ljudskih šol). 25% ban. doklada na drž. neposredne davke ostane, ravnatoko 10% zdravstvena doklada, a dočim je nova 15% šolska doklada za kmetijske občine.

Proračun donavske banovine znaša za 1937-1938 133.898.253 din, dočim je znašal za 1936-1937 102.634.411 din. Povznanje je zlasti nastopilo radi novih stroškov za vzdrževanje ljudskih šol, kar stane 28.898.253 din. Šolska doklada znaša 15%, dočim je ostala splošna doklada neizpremenjena na 10% kakor tudi zdravstvena doklada v znesku 4 odstotke.

Novi proračun primorske banovine znaša 49 milij. din (1936-1937 37 milij. prvotni predlog za 1937-1938 59.6 milij. din). Ta banovina ne bo potrebovala posebne šolske doklade, ampak bodo izdatki za vzdrževanje ljudskih šol pokrili z dohodki banovine od skupnih banovinskih trošarin, ki so bile kot znano letos povečane.

Trgovinska bilanca z najvažnejšimi državami

V prvih dveh mesecih tega leta je bila naša trgovinska bilanca z najvažnejšimi državami naslednja (v milij. Din):

	izvoz	uvoz
Nemčija	238.7	186.5
Avstrija	117.8	55.6
Francija	68.8	10.2
Češkoslovaška	68.3	65.7
Belgija	67.3	14.5
Italija	66.2	91.3
Anglija	52.1	45.3
Grčija	20.0	8.0
Madžarska	23.9	17.5
USA	19.7	40.8

Novo povznanje cen papirja. Dne 30. marca so bile ponovno (v tretjič) zvišane cene papirja in kartona in to za 6%. Skupno povznanje cen znaša na svet. trgih 10-34%, v zadnjih treh mesecih pa je tendenca še nadalje čvrsta.

Združenje industrijcev za savsko banovino v Zagrebu ima občni zbor 17. aprila ob 16 na zagrebški borzi. Na dnevnem redu je letno poročilo za 1936 ter proračun za 1937.

Konkura je razglašena o imovini Auera Antona, bivšega klobučarja v Mariboru, Orožnova ulica 5, prvi zbor upnikov 8. aprila oglašili se je do 25. maja, ugotovljeni narok 7. junija.

Vpisi v trgovinski register. Bratje Tuma, dr. z o. z., Ljubljana, glavnica 900.000 din, poslovdaje: T. Ostoj, dr. T. Boris in ing. T. Zoran, prok. T. Branimir, obratni predmet: izdelovanje vreck iz vseh vrst papirja, izdelava specialnih papirjev itd., Franc Kregar & Co., industrijsko izdelovanje in zaloga pohištva, dr. z o. z., Vižmarje št. 97, glavnica 200.000 din, od tega stvarna vloga 100.000 din, poslovdaji: ing. arh. Janko Omahen, Kregar Franc.

Novi zadruga. Strojna zadruga na Lužah, r. z. o. z. Ljeitar'ja. 9. aprila se bo vršila v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 12.000 kg svinjske masli. — Dne 2. aprila bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 7000 kg petroleja.

KULTURNI OBZORNİK

Paul Francaliski

Bolgarski umetnik Paul Francaliski je v kolekciji akvarelov, ki jo je razstavil v Jakopičevem paviljonu, prinesel motive iz domačih in slovenskih planin. Poslednje je v večjem številu napravil šele v teku razstave po naših gorah, vendar je imel nesečno z vremenom. Liste iz bolgarskih planin je naša javnost z veseljem pozdravila, kot priča število prodanih akvarelov; najbrž so med kupci tudi udeleženci planinskih ekskurzij v Bolgarijo.

Francaliski je slikar planinskega sveta, slikar planin v taki meri, kakor ga danes Slovenci kljub svojemu lepemu alpskemu svetu in kljub velikemu številu umetnikov, ne premoremo. Stilno ni nikak moderen močster, ima pa akvarelno tehniko, ki razodeva večak in ki radi sigurnosti obvladanja barvnega nanosa imponira. Po svoji naravi je Francaliski zlasti dovteten za poetične lepote alpskega sveta, ljubi mehke linije, blage ploskve in forme, posebno pa razne rastlinske in druge naravne ideje (grm rododendrona). Listi kažejo skrbno kompozicijo, katere osnovna lastnost je izoliran glavni motiv in to nosi slikarja zelo srečno na površju tako težavnega žanra kot je planinska slika. Svoje prispeva k temu še čistost akvarelnih tonov, ki pravilno prestreza ostrino, ki jo kažejo lokalne barve na planinah. Vendar tu Francaliski rad pozitivira in postaja mehko liričen. Na nekaterih listih se čutijo odsevi bolgarskega nacionalnega stila.

Svojevstvenost kakega pokrajinskega predela F. dobro zadene, kot priča primerjeva listov iz slovenskih gora z bolgarskimi. So pa tudi sorodnosti med našimi in bolgarskimi planinami. Akvareli so izraz velike ljubezni do gore in tihega poeta nature.

R. L.

Due novi hrvatski knjigi

Ivan Dončević. Propast. (Zemlja, voda i vjetar.) Savremeni hrvatski pisci, druga knjiga, Zagreb 1936. — Pred dobrim mesecem sem na tem mestu referiral o prvi knjigi iz zbirke sodobnih hrvatskih pisateljev. Od tistega časa do danes sta izšli v ti zbirki nadaljni dve knjigi — celotna zbirka bo na leto obsegala šest knjig. Za Martinčićevim Zmijajskim skotom, ki je v nji opisoval pisatelj predvsem sodobno delavsko življenje iz tovarn in barak, je sledila pričujoča Dončevićeva Propast, knjiga, ki v nji pisatelj simbolno riše zgodovino hrvatskega življenja od nekdanjih slavni dni iz dobe hrvatskega plemstva pa do današnje — »propasti«. Knjiga je na zunaj zgrajena iz treh delov, katerih prvi nosi naslov Predci, drugi del je nazval pisatelj Djekak, tretji del pa obsega epilog z naslovom Niz kosinu (Po strmini). V središču prvega dela dela je gozdar Mraović, potomec slavni in močnejši zadržanov Mraovićev, ki so si stekli mnogo sveta in bogastva po znani katastrofi na Krbavskem polju 1493, pa so pozneje vedno bolj in bolj obubožali, tako da je bil naš junak Tomo Mraović že prisiljen postati sluga, gozdar v državni službi. Zena Barena, ki mu je rodila dva sinova, ljubi z vsem srcem moža in dom Mraovićev, ki ga skuša z zadnjimi močmi še dvigniti, a moža ji zavede Kata, ki ji je bil mož v Ameriki. Tomo zahaja vedno česče k nji, tako da je Bareno celó ob strašni katastrofi, ki za-

Borza

Dne 1. aprila 1937.

Denar

V zasebnem klinkingu je angleški funt na naših borzah ostal neizpremenjen v Ljubljani na 238 den., v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je beležili v Ljubljani in Zagrebu 7.95—8.05, v Belgradu pa je popustil na 7.90—8.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.90—31.60, v Belgradu 31.50 denar.

Italijanske lire so v Belgradu nudili po 2.25.

Nemški čeki so v Ljubljani narasli na 12.12 do 12.82, v Zagrebu na 12.0850—12.2850, za sredo in konec aprila so beležili 12.04—12.24, za konec maja 12.15—12.35, za konec junija 12.16—12.36, v Belgradu so narasli na 12.0731—12.2781.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.603.708 Din, v Belgradu 6.301.000 Din. Efektini promet je bil v Zagrebu slab, v Belgradu je znašal 1.060.000 dinarjev.

Ljubljana, tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2385.90—2410.50
Berlin 100 mark	1759.03—1772.91
Bruselj 100 belg.	736.44—741.50
Curih 100 frankov	966.45—1003.52
London 1 funt	213.73—215.79
Newyork 100 dolarjev	4342.25—4378.57
Pariz 100 frankov	201.32—202.76
Praga 100 kron	152.64—153.75
Trst 100 lir	229.69—232.77

Curih, Belgrad 10, Pariz 20.195, London 21.47, Newyork 438.875, Bruselj 78.925, Milan 23.125, Amsterdam 240.30, Berlin 176.50, Dunaj 80.20 (81.90), Stockholm 110.725, Oslo 107.90, Kopenhagen 95.85, Praga 15.32, Varšava 83.25, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.4725, Buenos-Aires 132.5.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 87.50—88.50, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 411—414, begluško obveznice 76—76.50, sev. agr. 51—53, 8% Blerovo posojilo 96—96.7, Blerovo posojilo 87 do 88, 7% posojilo Drž. hip. banke 98.50—100, Trboveljska 250—275.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88 den., agrarji 52.25—52.75, vojna škoda promptna 410—412 (411, 412), 5. 6. 410 den., 8% Blerovo pos. 96.50 bl., 7% Blerovo posojilo 86.75—87.25 (87), 7% stab. posojilo 90 bl. — Delnice: Priv. agrarna ban. 199 bl., Trboveljska 250—280, Gutmann 42.50 do 50, Isis 16 den., Danica 40 bl., Osijek. liv. 165 do 190, Osij. sladk. tov. 215—232.50, Bečkerek 725 do 800, Dubrovačka 320 den., Zadr. plov. 400—450.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88—89, agrarji 52.25—52.75, vojna škoda promptna 410—411 (411, 400), begluško obveznice 76—76.25, dalm. agrarji 74—74.25, 4% sev. agr. 52.25—53, 8% Blerovo posojilo 96—96.75, 7% Blerovo posojilo 86.75—87.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 bl. — Delnice: Narodna banka 7.225—7.340, Priv. agrarna banka 197—200 (200).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. poliska 185—187, bč. erem. slavn. 177—179, ban. liv. 175—179. — Koroza: bč. erem. nova 92—93, ban. nova 90—91. — Vse ostalo neizprem. Tendence lahka. Promet velik.

dene dom — umreta ji oba sinova za kačjim pikom — navezana sama nase in na svojega tasta. Končno se Tomo spre z njo in s svojim očetom ter doseže svojo prestavitve v drug kraj. Kata gre tja za njim in na novem mestu si ustvarita skupen dom. Rodi se jima sin Ivo, ki zaključi rod Mraovićev s tem, da napravi samomor kot univerzitetni slušatelj — Pisatelj je zajel v ti kratki fabuli v močnejši obrisi hrvatsko zgodovino od nekdanjih dni slavnega plemstva in združenja na enem takim rodu simbolno prikazal propad hrvatske, saj sam pravi v epilogu: »A sudbina Mraovića, to je sudbina Hrvatske! Idejno je utemeljil pisatelj misel o propadu Hrvatske s propadom hrvatskega plemstva in hrvatske inteligence, ko na usta poslednjega člana zadruga Mraovićev govori o svojem svetovnem nazoru in svoji veri takole: »Ničeg nema... Ništa ne postoji. Ako što postoji, ne može se spoznati. Ako se može spoznati, ne može se izreči. Ništa, razumijes li? Samo zemlja, voda i vjetar...« Ta idejni agnosticizam, pa obenem etični in moralni propad višjih slojev hrvatskega naroda je po pisateljevi tezi kriv propad Hrvatske. Zlasti je treba podčrtati moralni propad. In če mnogi živé v popolni praznini svojega srca, brez Boga in vere, v spolni pokvarjenosti do dna, se li hočemo čuditi, da napiše sodobni pisatelj delo o propadu vsega naroda? S tem, da je Društvo hrvatskih književnikov to delo nagradilo, je pač dokazalo, da šteje knjigo za važen opomin Hrvatski, da po tej poti ne sme dalje. Slog je tudi v ti drugi knjigi iz celotne zbirke docela naturalističen, kakršen je sploh slog vseh modernih hrvatskih pisateljev. Ob podrobnejšem naturalističnem opisovanju človeških zablod, zlasti spolnih, se človek nehoče vpraša, ali res ni mogoče, da bi se pisatelj tako globokih idej, kakor jih vsebuje ta knjiga, ne mogel iztrgati iz vrst sodobnih naturalističnih pisateljev in se oprijeti lepšega sloga.

Ivo Kozarčanin, Tvoja žena. — Tretja iz zbirke Sodobni hrvatski pisatelji je Kozarčaninov roman Tvoja žena, ki je zanj vzel pisatelj moto iz znanih besed novelista Antona Celoha o malomeščanu, ki zna samo jesti in kvartirati, sicer pa je top in neumen, da ne utegneš z njim izgovoriti niti ene gljube in pametnejše besede, temveč »moraš samo z roko zamahati in oditi«. To misel iz mota je razpredel Kozarčanin v svojem romanu, razglabljaljoč predvsem o odnosu tega malomeščana do umetnosti. Zunanja fabula v romanu je kaj preprosta in kratka: Umetnik Adam pride v manjše podeželsko mesto in tu preživi pičle štiri tedne. Adam, ki je bil doslej navajen živeti bohemsko življenje umetnika-slikarja, se zaman hoče v majhnem mestu živjeti v materialno meščansko življenje. Pride v družbo s sodnikom in veterinarjem, upokojenim šolskim nadzornikom in raznimi pisarji. Po hišah riše portrete meščanskih žen in tudi v župni cerkvi dobi dela. Znova vzklije njegova ljubezen do veterinarjeve žene, ki je bila pred sedmimi leti še njegovo dekle. Toda veterinar odkrije to razmerje in iztira Adama, ki mu tudi veterinarjeva žena sama dá vedeti, da hoče ostati pri svojem možu in otrocih. In Adam odide s svojim spremljevalcem, psom Adamom, iz mesta dalje po svetu. — V ti kratki fabuli se skriva globoka misel: Adam je simbol umetnosti, veterinarjeva žena in vsa njena malomeščanska družba pa predstavljajo današnji materializem, nepoetični realistični svet, ki je in ostane nepomirljiv z umetnostjo, romantiko in lepoto. Dva svetova sta to, ki o njunem večnem sporu pravi pisatelj sam: »Mi živimo u doba, kad je korisnost najveća etika, kad je misao često opasnija od noža...« Pred umetnikom Adamom pa je »romantika putovala na konju, mahala širokim, crnim šesrom i odmarala se na obalama rijeke. Romantika ga je čekala pod svakim stablom u starinskoj pelerini i plavoj košulji... Res, vse delo je visoka pesem modri cvetki, je kilic iz krute, mrzle, prazne realnosti v današnjih dneh v kraljestvo poezije in fantazije in umetnosti, hkrati pa je tudi ostra obsodba današnjega sveta, ki je poezijo izrinil iz svoje srede in se peha le za mamonom, za spolnimi užutki in pridobivanjem snovnih dobrin iz zemlje, ki ji pisatelj v svojem romantičnem navdušenju poje prelepe slavospeve skoroda v nekem panteističnem naziraju, kajti zemlja mu je »kroka in spokojna, šuljiva i dobra«, človek pa je hlepi po njenem izkoriščanju, ne da bi se sploh kdaj ozrl na njeno lepoto in veličastnost. »Zemlja živi, čovjek plače...« Zemlja je večna, človek pa tako hitro izgine z nje... Kot z umetnikom čuti pisatelj tudi z malim človekom nasploh, z delavci in značajnimi ljudmi. Vse napeke naših dni pridejo pod ostro rezilo Adamovo (Kozarčaninovo): Korupcija, nezvestoba zakonskih žena, bela kuga, kapitalizem, čezmerno uživanje, zlasti pa malomeščan, ki je suženj snovnih zemeljskih dobrin. Pisatelj ostro obsodba to malomeščansko družbo, ki je vsa zastupljena in starijava in je ne spremeni niti Adam, ki zanese vanjo visoko pesem o lepoti in umetnosti, ki po nji zahrepenita celó natakarcia Fanika in veterinarjeva žena, a sta preslabi, da bi se dvignili iz močvirja, iz doline grobega materializma in naturalizma na visoko goro romantike... Celó upokojeni šolski nadzornik, ki je tudi sam prav za prav le »malomeščanski filister, obsodi današnji čas, hvaleč nekdanje »dobre čase«: »Do grla mi je več dosti života i šarenih laži, kojima nas kljuka ovo nekulturno, nehumano i nemoralno doba... Kult laži je dosegaio svoj vrhunac...« V neizmerno hvalisanje današnje dobe z visoko civilizacijo vrže pisatelj vprašanje: »Ne idemo li možda, sa svim svojim pjesmama o kulturi i tehničkim izumima, zapravo umotrag, prema jednoj katastrofi najširih razmjera, čije efekte još ne možemo sagledati?« In ta nemirni naš čas, ves zmaterializiran, za Adama-umetnika tuja žena, veterinarjeva žena, ki z njo ne more živeti, ki je ne razume, pa tudi ona ne razume več njega. Zato umetnik iz malomeščanske družbe odide v svoj svet, na pot bohemskega življenja, v kraljestvo lepote in poezije. Mesto postane sovražni tabor za slikarja, iz zakonskega trikota so ga vrgli na cesto, pa še župnik mu je jasno povedal, da je zakon sveta stvar in kdor drega vanj, drega v samega Boga. Današnje plitvo malomeščanstvo ne potrebuje umetnika, a tudi umetnik sam mora spoznati, da v tem zadušenem ozračju zanj ni mesta, kajti Adam sam pravi: »Sam pojam ljudje žene za mene nikada nije značiao samo tebe, koja pripadaš drugome. U njemu je za mene sadržana sva tragika jednog života, u kome ništa nije moje. Ti si mi tudja, radost mi je tudja, sreća mi je tudja.« Pa vendar — ali ni sreča bohem — umetnika večja in popolnejša od sreče, ki jo nudi današnji materialistični svet? Adam je odšel rajši na pot za to srečo. — Stil v knjigi je tudi tu do skrajnosti stvaren, naturalističen, ponekod celó trivialen. Kljub temu je kvalitetno in idejno knjiga na visoki stopnji estetske vrednosti, z njo je moderna sodobna hrvatska književnost pridobila bogato delo, pa tudi sodobni, moderni naturalistični svet je pisatelj doobara razgalil in po pravici obsodil. Francé Jesenovec.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 2. aprila: 11 Solska ura: Z užit. pevskim zborom po Srbiji (Drago Supančič) — 12 Odmevi iz naših krajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Lahka glasba (Radijski orkester) — 14 Vreme, borza — 18 Ženska ura: Kjo naj se žena karitativno udeležuje (gđ. Anica Lebarjeva) — 18.20 Operetni venčki (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura. Mesečni politični pregled — 19.50 Zanimivosti — 20 Slov. narodne s spremelj. harmonike (G. Stanko), poleta ga. Kolarjeva in S. Banovce) — 21 Cas, vreme, poročila, spored 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

900 let stare navade

Zanimive šege ob kronanju angleških kraljev

Čuden slučaj je hotel, da je sedanji angleški kralj Jurij VI. bil član tiste komisije, katera je morala pripravljati vse potrebno za kronanje Edvarda VIII. Ker pa je Edvard odstopil, bodo sedanji kronali Jurija VI., torej je sedanji angleški kralj edini vladar, ki je sodeloval pri pripravah za svoje kronanje.

Najstarejši angleški obredi za kronanje so stari 900 let. K tem najstarejšim se je v teku stoletij pridružil vedno nekaj novih. Včasih je kak vladar iz svojih osebnih želja hotel še to in ono zraven. Toda njegov naslednik se je zvesto držal vsega, kar so želeli njegovi predniki, tako da so ti obredi s časom močno narasli. Tega dne je vse natančno določeno. Te ceremonije ne urejajo le kronanja samega, temveč natančno določajo, kako naj kralj sam tega dne živi in kaj naj dela. Te navade so za naše čase morda zastarele, vendar se jih Angleži trdno držijo, ker za nje pomenijo lepe šege prednikov, ki so Anglijo napravili veliko. Če je Edvard VIII. želel vsaj nekaj starih navad odpraviti, se bo sedanji kralj Jurij VI. potrudil vse stare šege obdržati.

Kraljeva postelja in njegovo perilo

Coremonije kronanja se začne že na vse zgodaj zjutraj, ko v kraljevo spalnico stopi kraljevi glavni komornik. Najsi kralj še spi, ali pa ne, komornik ga mora nagovoriti z dolgim nagovorom, v katerem ga pozivlje, naj se zbudi ter naj se začne zavedati važnosti dneva, kateri se zanj pričinja. V zahvalo se nato zbudeni kralj oddolži svojemu komorniku tako, da mu daruje blazino, na kateri je prespal to noč.

Sedanji vstopijo drugi kraljevi komorniki, ki prinesejo kralju nogavice, čevlje, srajco, hlače, nakar mora kralj vsakemu izmed njih zopet darovati tiste nogavice, čevlje, srajco, hlače, katere je poprej nosil. Komornik pa, ki je nazadnje ogrnil kralju velikanski kraljevski plašč, dobi nato od kralja v dar velik kos zameta. Smisel teh navad je ta, da morajo podložniki kralju v vseh stvareh postreči, da se kralju ni treba brigati za vsakdanje reči, da pa mora zato kralj usluge svojih podložnikov s primernimi darili poplačati ter nobenemu ne sme ostati nič dolžan.

Prestol z „Jakobovim“ kamnom

Najstarejša in najbolj čudna šega kronanja je brez dvoma šega s kraljevim prestolom. Ze celih 900 let sedajo nanj vsi angleški kralji, ko se dajo kronati za angleške kralje. Njegove štiri noge so izdelane v podobi levjih krempljev. V eno izmed teh nog je vdolan kamen, kateri je sila sloveč in ki ga imenujejo »Jakobov kamen«. Legenda pripoveduje, da je na tem kamnu sedel oče Jakob, ko se mu je prikazal Gospod in da so ta kamen pozneje angeli prenesli na Španjo. Mnogo pozneje je ta kamen prišel na Irsko, kjer so se na njem dajali kronati nekdanji irski kralji. Še pozneje je kamen romal na Škotsko, kjer so se na njem dali kronati škotski kralji. Z rodovino Stuartov, ki so bili kot škotski kralji tudi angleški kralji, je ta kamen prišel na Angleško. Toda Škoti še danes trde, da je ta »Jakobov kamen« njihova narodna lastnina.

Pet mečev

Poleg drugih znakov mora angleški kralj na dan svojega kronanja sprejeti tudi pet mečev. Ti meči so: meč usmiljenja, meč države, meč žrtvovanja, meč časne pravičnosti ter meč večne pravičnosti.

Nemški učenjak Viljem Filchner, o katerem smo včeraj poročali, da so ga kitajske oblasti zaprle.

vičnosti. Anglikanska cerkev v cerkvenem delu kronanja podari kralju staro sveto pismo. Nato stopajo mimo kronanega kralja vsi cerkveni dostojanstveniki anglikanske cerkve, vsi principi kraljeve rodovine ter vse veliko plemstvo dežele. Vsak izmed tistih, ki gredo mimo, poljubi kralju desnico, med tem ko se mora s svojo levico istočasno dotakniti kraljeve krone. Potem, ko kronajo kralja, kronajo še kraljico, za kar je nič manj čudnih ceremonij.

Pohod kraljevih ključev

Med najbolj zanimivimi šegami ob kraljevem kronanju je pohod »kraljevih ključev«. To se zgodi tisti dan, ko kraljeve dragocenosti vzamejo iz dobro zavarovanih zakladnic, da jih pripravijo za dan kronanja. Pred stražo, ki straži zakladnico, pride tega dne zjutraj kraljevi ključar, oblečen v škrlatno obleko z orjaškim šopom ključev v roki. Tako napravljen mora stražo takole nagovoriti:

»Častna straža ključev!
Na te besede stopi iz stražnice narednik s 4 možmi straže ter se ponudi za spremstvo. Straža zakliče v te temne, mrzle in obokane prostore: »Kdo tukaj?«

Angleško vojaštvo se pripravlja za kraljevsko kronanje, ko bo vojaštvo priredilo tudi novodobni kraljevski turnir. — Na sliki vidimo motociklista, ki na motorju drveč skoči čez glave svojih vojaških tovarišev.

Kaj znajo kitajski zdravniki

Ceprav si dandanes Evropejci mnogo domišljamo, kako je naša zdravilna znanost močno napredovala, vendar ni mogoče tajiti, da mora Evropeec še vseeno globoko občudovati tisto, kar znajo kitajski zdravniki.

Angleški polkovnik Etherton, ki je mnogo potoval po tujih krajih daljnega vzhoda, v svojih spisih poroča prav zanimive stvari, ki jih je doživel tamkaj. On pravi, da so Kitajci najbolj nadarjeni zdravniki vzhodnega sveta. Neverjetno mnogo znajo o anatomiji človeškega telesa ter o zdravilnosti posameznih zelišč. Nekoč je opazoval starega zelo čislana kitajskega zdravnika, ki je dli nekemu zob.

Zdravnik je bolni zob podrgnil z nekakim belim praškom, ki je dišal po kafri in cedrovini. Ko je prašek zob omotil, je zdravnik zob zagrabil ne s kleščami, ampak s prsti ter ga je rahlo majal sem ter tje. Ko je bil zob čez kakih 30 sekund že dovolj omajan, ga je zdravnik brez vsakega napora izluščil iz čeljusti kakor potegnemo iz steklenice plutovinasti zamašek. Ko se je polkovnik temu seveda čudil, mu je rekel stari kitajski zdravnik:

»Pokažem vam nekaj, kar vas bo nemalo začudilo kot Evropejec! Poljal je polkovnika k drugemu bolniku. Ta se je bil pri neki nezgodi močno poškodoval. Ležal je tam z oteklimi nogami, ki so bile polne krvavih podplutb. S takimi nogami se bolnik seveda ni mogel ganiti, da bi hodil. Zdravnik je bolečo nogo drgnil z nekako rumenkasto maščobo, nato je nogo potezal ter čez nekaj časa zopet ponovil drgnjenje z maščobo, nakar je nogo vnovič obvezal. To je večkrat ponovil. Polkovniku se je zdelo, da bolnik pri vsem tem ni čutil nikakih bolečin. Očividno je tista rumenkasta maščoba bila taka, da je lajšala bolečine. Ko je

Vojaško spremstvo ključev odgovori: »Ključ! Njegovega veličanstva kralja Jurija VI.« Nato straža veli, da kraljevi ključji smejo mimo. Ključar pa se straži zahvali z besedami:

»Naj Bog ohrani kralja!«

Nato se mali spreved slovesnih korakov od strani.

Razstava zgodovinskih zanimivosti

Posebna privlačnost letošnjega kronanja bo razstava raznih predmetov, ki so kedaj v zgodovini v življenju kakega kralja imeli kako važnost. Zato bo na tej razstavi razstavljenih nad 1000 predmetov z vsega sveta, katere so spravili v London. Tukaj bo razstavljen bronasti lev iz palače perzijskega kralja Darija do posameznih predmetov, ki sta jih imela sedanji kralj in kraljica že kot otroka. To bo vsekakor zelo zanimiva razstava, ki bo pokazala tudi marsikaj tragičnega iz življenja posameznih kraljev sveta in zgodovine. Tako bo tukaj razstavljenoz razpelo, katero je nosila nesrečna škotska kraljica Marija Stuartka, ko je stopala na morišče.

Rasputinova hči Marija deluje sedaj v največjem ameriškem cirkusu Ringling Brothers.

Riba potopila ladjo

Pred kratkim je majhna arabska džunka, kakor tam imenujejo take male ladje, priplula v luko Berbero na obali angleške Somalije v vzhodni Afriki. Ta ladja je pripeljala seboj kapitana in moštvo kakor tudi popotnike druge ladje, katero je sredi Indijskega morja potopila riba, katero imenujemo mečarico. Ta riba ima na podaljšku gobca močan zob, ki je zobčast ter tako močan in oster, da riba z njim lahko prebode ali prežaga leseno steno ladje. Taka mečarica je torej napadla tisto arabsko ladjo ter jo potopila. K sreči pa sta takrat vtrici pluli dve arabski džunki. Tako so se mogli s potapljačje se ladje takoj rešiti popotniki in moštvo na drugo ladjo, katera jih je srečno pripeljala v Berbero. Taki slučajji včasih na morju niso bili niti tako zelo redki. Dandanes se seveda o takih rečeh mnogo manj sliši, ker modernim velikanskim ladjam na morju največja mečarica nič ne more.

Ob tej priliki naj omenimo, da se je leta 1870 potopila španska vojna ladja, katero so v luki potopile mravlje. Ta ladja je bila vsidrana v španski luki Ferrol ter je tamkaj dolgo časa ležala. To priliko so porabile takozvane bele mravlje, katere so prišle na ladjo ter toliko časa grizle lesovje iz železnih okvirov, dokler ni bila ladja vsa preluknjana kakor sito ter se je morala potopiti.

Od povsod

Veliko tolpo tihotapcev med moskovskimi komunisti, kateri so tihotapili strupena mamila v Azijo, so odkrili. V zadevo je zapletenih več vodilnih osebnosti, zlasti med vodstvom mladinskih sovjetskih organizacij. Tudi člani GPU so prizadeji.

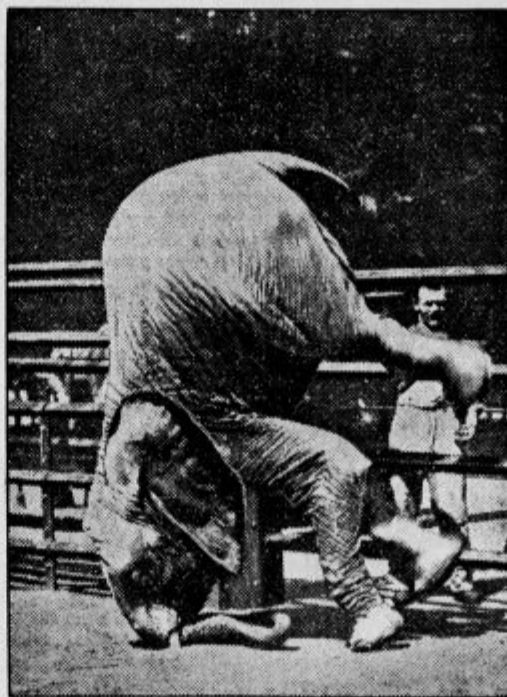
Sovjetski vojaški vlak se je ponesrečil na Kavkazu. Vojaški vlak, ki je bil poln vojakov, se je z vso silo zaletel v tovarni vlak, ki je stal na progi. 30 vagonov je bilo popolnoma razbitih. Mrtvih je na stotine vojakov. Vzrok nesreče je sabotaža. Postajenačelnik Metonidza so takoj po nesreči prijeli ter ga na licu mesta ustrelili.

Jadralni polet nad piramidami. Madžarski letalec grof Almasy, ki se mudi v Egiptu, je s svojim jadranim letalom poletel nad piramidami ter se nato srečno spustil na tla.

Brzovlak je skočil s tira na progi Pariz-Hendaye. Ker je vlak imel zamudo, je hotel strojevodja dohiteti zamujeno ter je vozil s hitrostjo 120 kilometrov na uro. Ko je pridrvel na progo, katero zaradi deževja popravljajo, svoje naglice ni zmanjšal. Zato je vlak skočil s tira. Ena izmed električnih lokomotiv se je odtrgala ter sama drvela naprej. Stirje vagoni so padli s proge ter se postavili na glavo. Uradno poročajo, da je bil pri tej nesreči le eden mrtev.

Pri poljskem sunanjem ministru Becku, ki se mudi v francoskem Cannesu, ni bilo res vmipljeno, kakor so listi včeraj poročali. Tako zatrjujejo sedaj iz Varšave.

Pariško svetovno razstavo bodo 1. maja blagoslovili, nakar jo bodo 2. maja odprli obiskovalcem. Tako je časnikiarjem sporočil voditelj propagande te razstave.

Mlad slon se vadi za cirkus.

Krompir zastruplja

Kadar sedaj spomladski krompir v kleti začne kaliti, postane nevaren za človeško zdravje. Kalebci krompir ima namreč v sebi poseben strup, ki lahko postane človeku kaj nevaren. Pred kratkim je bilo v zdravniških listih objavljeno poročilo nekega zdravnika, ki je poročal, kako se je s krompirjem zastrupila vsa njegova družina, razen služkinje, katera pa tisti dan ni hotela jesti krompirja. Ko je zdravnikova družina užila krompir, ki je v kleti že poganjel kali, so se kmalu začele bolečine in težave. Najprej je hudo tiščalo v trebuhu, nakar se je začela huda driska. Čez nekaj ur je sledilo povračanje z velikimi slabostmi. Vsi udje so začeli boleti, grlo in požiralnik sta postala suha, vročina se je začela dvigati. To je trajalo celih 24 ur, nakar so slabosti začele ponehavati. Toda utrujenost je ostala še kakih 5 dni. V ključnem krompirju se v velikih množinah začne delati strup, ki je v znanosti znan pod imenom »Solanine«. Tega strupa je v mladem krompirju zelo malo. Kadar pa krompir spravijo v kleti, se začne takoj v njem delati strup. Največ ga je meseca marca, še več pa meseca junija. Strup je v koži in pa v plasteh tik pod kožo. Da je človek varen, mora pri ključnem krompirju skrbno odstraniti vsa očesa ter tudi ves krompir dobro olupiti. Če krompir kuhaš, je prav, ako vodo odcediš, ker je znano, da pri kuhanju ves strup pride v vodo.

»Vraga vendar! Popolnoma sem pozabil, da davi nisem šel ribarit, ampak na zajce.«

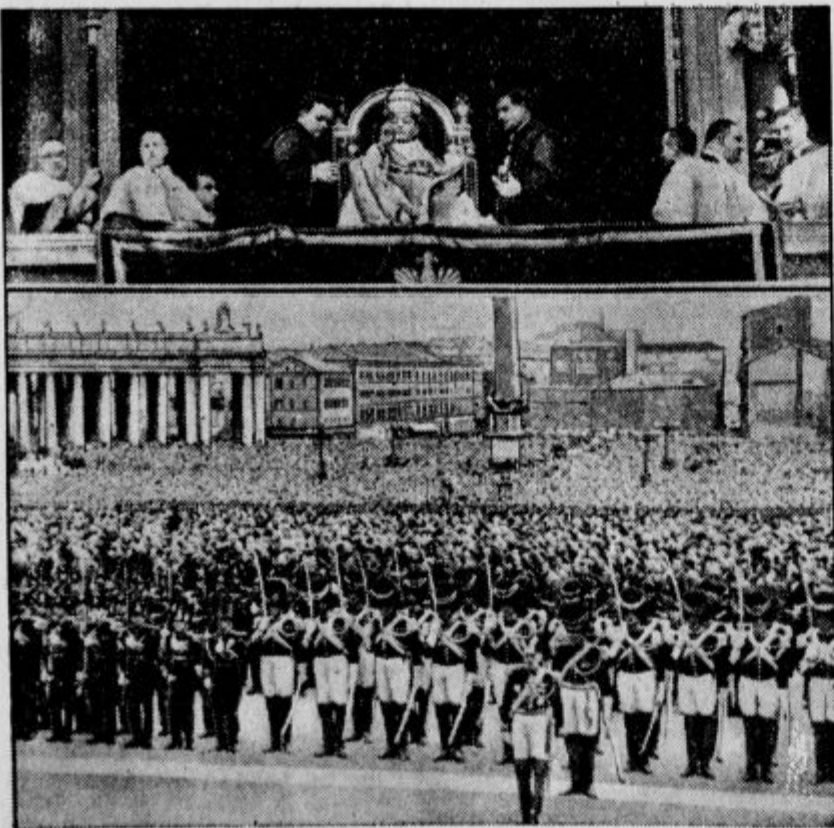
Za ledvične bolnike.

Jičmenova juha.

V kozico daš 50 g presnega masla. Ko je vroče, dodaš 50 g ječmenčka in 20 g moke in vse dušiš. Doliješ 1 in pol l juhe, zmešaš, kuhaš počasi 2 uri, ubiješ v juho 3 rumenjake in nekaj sladke smetane.

Zelenjadni zrezki.

Dobro ožmeš 4, v vodi razmešane zemlje. Sesekljaš razno zelenjavo — korenčke, špinačo, čebulo, peteršilj itd in do mehkega dušiš v presnem maslu in malo vode. Daš na sito in ocediš. Potem pomešaš zelenjavo z zemljami in dodaš 3 do 4 jajca. Če je gošča premeška, dodaš še kruhovih drobtin iz neslanega kruha. Iz vsega izoblikuješ zrezke in jih na obeh straneh opečeš na presnem maslu.

Letošnjo veliko noč je sv. Oče z balkona cerkve sv. Petra v Rimu dal velikonočni blagoslov vsemu svetu ter je ob tej priliki nagovoril tudi številno množico, ki je čakala spodaj na trgu.

Sport

Nedeljsko srečanje Ljubljane in Gradjanskega

Gradjanski in Ljubljana sta prvič igrala v Zagrebu, kjer je Ljubljana po odlični igri izvelika z rezultatom 0:0 dragoceno točko. Se danes občuti Gradjanski to izgubo, ter se hoče v nedeljo Ljubljancem temeljito revanžirati. Skoro smo prepričani, da bo v tem uspel, ker se baš sedaj nahaja v elitni formi in velikem zamahu kar je morala občutiti tudi slavna dunajska Admira, katero je pregazil na veliki ponedeljek z rezultatom 4:0.

Hajduk, Jugoslavija in BSK bodo od daleč sledili tej borbi ter v pričakovanju rezultata gojili samo eno željo: Zmago Ljubljane. Bo-li Ljubljani uspelo, da zaustavi zmagoosni pohod »purgarjev« ter priredi konkurentom Gradjanskega izredno veselje.

O tem se bodo prepričali posetniki nedeljske tekme na zelenem polju ob Tyrševi cesti.

Tudi Gradjanski se zaveda, da ne bo imel v Ljubljani lahkega stališča, zato je pozval za vodstvo tekme italijanskega sodnika.

Posebno živahnost na igrišču bodo prinesli simpatizerji »purgarjev«, ki pridejo s posebnim vlakom v Ljubljano, da pomagajo s podžiganjem svojim milencem do sigurne zmage.

Se nobena tekma v zgodovini slov. nogometa ni razgibala toliko sportnih množic kot nedeljska. Mirno lahko trdimo, da ni mesta v Dravski banovini, odkoder se ne bodo v nedeljo pripeljali ljubitelji nogometa, da prisostvujejo veliki borbi.

Prve priprave za olimpijado v Tokiu

Ali bomo potovali leta 1940 na Japonsko

Naše športne organizacije imajo navado, da mislijo, le na stekoce posej, da se bavijo kvečjemu s programom, ki predvideva tekočo sezono. Le redki so, ki mislijo tudi za nekaj let vnaprej. Zato so tudi naši športni uspehi večinoma le »sezonski«, kaj velikega pa naši tekmovalci doslej še niso dosegli, če izvememo telovadce. Da smo pravični, moramo izvesti le nekaj primerov: šolarska tekma v smučskih skokih, ki se je vršila nedavno v Placnici, deloma tudi propagandno delo na plavalnem sportu, ki ga vrši SK Ilirija v Ljubljani in SK Maraton v Mariboru in skrb za smučski naraščaj, za katerega skrbi Sm. klub Ljubljana, to je približno vse, kar delamo že sedaj za dobro olimpijsko reprezentanco čez štiri in osem let.

Sportne zvezde neverjetno hitro nagašajo. Na olimpijske igre v Garmisch Partenkirchen in Berlin je poslala Jugoslavija nekaj čez 100 tekmovalcev, vendar je več kot gotovo, da bodo že vsi ti, ali pa vsaj velika večina njih za olimpijsko borbo čez dobri tri leta že neuporabni. V Tokiu bodo torej potovali novi ljudje in te bo treba najprej odkriti in za tem vzgojiti.

Tokio in stališče ministrstva za telesno vzgojo. Na prvi pogled se zdi, da naši tekmovalci sploh ne bodo potovali na olimpijado v zemljo vzhajajočega sonca, skratka iz razloga, ker bo potovanje združeno z velikimi izdatki. Stroški za vsakega pešca bodo znašali najmanj 20.000 Din. Vendar ne smemo dvomiti, ali gremo, ali ne gremo; stališče ministrstva za telesno vzgojo je jasno: v proračun za l. 1937-38 je vneslo posebno postavko 100.000 Din kot fond za priprave za udeležbo Jugoslavije na olimpijskih igrah v Tokiu.

Razume se, da država ni dolžna financirati v celoti našo udeležbo na olimpijadi. Pri tem računamo ministrstvo na izdatno sodelovanje privatne inicijative in bo v olimpijski namen organiziralo posebne prireditve v okvirju vsakoletnega olimpijskega dne. Naloga naše športne javnosti in zlasti športnih organizacij pa je, da se kar najbolj potrudijo, da bodo prireditve in olimpijske nabiralne akcije uspeli. Ako naši športni simpatizerji po vsej kraljevini ne pokažejo niti toliko požrtovalnosti, da naberejo vsaj ona sredstva, ki so potrebna za ekspedicijo najboljših olimpijskih tekmovalcev, tedaj je to dokaz, da je jugoslovanski šport še vedno zelo daleč od olimpijske ideje!

Na konferenci predstavnikov športnih zvez, ki se je vršila meseca februarja v ministrstvu za telesno vzgojo, se je govorilo tudi o prvih smernicah za olimpijske priprave v Tokiu. Naglasila se je potreba, da posvetijo športne zveze največjo pažnjo ravno vzgoji svojega naraščaja, ki bo prišel v poštev za olimpijske tekme l. 1940. Praktično: večina bodočih naših olimpijskih tekmovalcev se bo rekrutirala iz 16 do 18 let starih juniorjev in mlajših

seniorjev. Vendar ne gre, da bi športne zveze vzgajale le naraščaj, s katerim razpolagajo. To ni pot in ni način, ki omogoča odkritje talentov. Izkušnja v inozemstvu je pokazala, da uspevajo na olimpijadi le one države, ki so vzgojile stotisoče mladih športnikov in ki so med tisoči izbrale najsposobnejše talente.

V prvem poolimpijskem letu bo torej naloga športnih organizacij, da vršijo veliko športno in olimpijsko propagando med mladino. Poediti naj bi organizirali velike mladinske športne tečaje po vzorcu plavalnih tečajev Ljubljanske ilirijanske plavalne sekcije. Zatem bo potrebno, da se vršijo velika juniorska tekmovanja, ki bi omogočala, da se določijo liste najboljših za vse olimpijske discipline. Če bomo vedeli za 100 najboljših sprinterjev, za enako število najspresretnejših skakačev, metalcev, plavačev itd., tedaj bo mnogo lažje in uspešnejše organizirati olimpijske tečaje, izbirna tekmovanja in posebne turnee, ki naj bi bile program poslednjih dveh predolimpijskih let. Dosedanja praksa olimpijskih priprav je bila vsekakor pogrešna, zakaj jugoslovanski olimpijski odbor ni vršil niti načrtne propagande, niti ni prirejal večjih tečajev, razen v poslednjih mesecih pred olimpijado.

Kdo naj potuje l. 1940 v Tokiu?

Ko načenjamo vprašanje, kdo naj bi nas zastopal na olimpijadi v Tokiu, moramo takoj naglasiti še eno napako JOO. Naša reprezentanca na berlinski olimpijadi je bila odločno preštevinalna. Med olimpijci je bilo veliko atletov, sabljačev, veselačev in drugih reprezentantov, ki s svojo začetniško formo niso mogli doprinesiti k ugledu naše domovine, temveč so s svojimi slabimi rezultati dokazali, da smo ali svoje moči precenjevali ali pa olimpijske partnerje podcenjevali. Ze radi tega, enako pa iz finančnih razlogov, bo morala biti torej naša reprezentanca za olimpijado l. 1940 mala, toda kvalitativno elitna. Potrebno bo, da odredi JOO olimpijskim tekmam primerne minimume, katere bodo morali doseči tekmovalci že na izbirnih tekmah v Jugoslaviji.

Vprašanje, kdo naj nas zastopa na bodočih olimpijskih igrah, bi lahko reševali tudi z vidika — kdo je bil na dosedanjih olimpijadah uspešen. To so bili vsekakor telovadci, dva do trije smučarji, po eden lahko atlet, plavač, skakač v vodo, kolesar, deloma tudi waterpolo moštvo in skoraj smo pri koncu. S tem seveda ni rečeno, naj bomo na bodoči olimpijadi zastopani le v navedenih disciplinah, temveč, da se jim posveča večja pažnja. Prav pa bo, da se udeležimo tudi drugih panog, da bomo o napredku športne organizacije in tehnike prav na vseh področjih dobro informirani.

Mezulič, ing. dr. Juranović, dr. M. Polić, Vl. Janković) so pregledali ta dela ter zaključili, da se za radio predavanja sprejmejo ter nagrade (po 300 dinarjev) ta-le dela:

1. »Zakaj šport, zakaj plavanje, zakaj crawl«, šifra »Zakaj«, pisec Božo Kramaršič, Ljubljana.
2. »Srednješolska mladina in šport«, pisec Milan Vukolič, prof., Beograd.
3. »Tiak in šport«, šifra »Dobrica«, pisec Dušan N. Kasapinović, dopisnik »Vremena«, Zagreb.
4. »Razvoj hokeja športa na ledu pri nas«, šifra »Reka«, pisec Fedor Gjukić, bančni uradnik, Zagreb.

Clanki o športu za naraščajnike: Dve drugi nagradi (po 150 Din) se podelijeta za članke:

1. »Sport — življenjska potreba kulturnega svetca«, šifra »d—k«, pisec Pirec Ladislav, dijak, Vir, p. Domžale.
2. »Mladina in šport«, šifra »V zdravem telesu, zdrav duha«, pisec Miloslav Šefček, dijak, Zagreb.

Ostala dela so se vrnila, ker niso odgovarjala natečaju.

Turni tečaj SPD je zaradi sedanjih snežnih razmer preložen na čas od 11. do 18. aprila t. l. Prijave sprejema SPD v Ljubljani.

Smučarski izlet (turni tečaj) SPD, čez Triglavsko pogorje se vrši od 4. do 11. aprila. Odhod iz Ljubljane 2. aprila t. l. Sostanek udeležencev je isti dan po prihodu zadnjega vlaka v Mojstrano v hotelu »Triglav« (Rablj). Odhod iz Mojstrane v nedeljo ob 8 zjutraj. V ponedeljek 1. dan izlet na Križarico — Aleksandrov dom in nazaj, 2. dan čez Hribarico in na Kopicno na Triglavsko jezero, 3. dan čez Kal in Lanževico na Bogatin in v Dom na Komni, 4. dan izlet na Mohavšek, 5. dan čez Konjsko sedlo na Vogel, 6. dan čez Rodico in Rastkovec na Orožnovo kočo pod Črno Prstjo, 7. dan povratek. (Po potrebi se izleti spremene po dogovoru z udeleženci). Prinesite s seboj v nahrbtnikih očala, kožo za vzpon, kapo čez ušesa, in rezervna dela stremen, od maž medium, klister, mix in parafin. Smučni okovanet Pogoj za udeležbo je vzdržnost in znanje pluznih obratov. Prijave v pisarni SPD Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/1, palača »Viktorija« telefon 9963.

LZSP (Stužbeno). Drevi ob 26 v damski sobi kavarno Emona seja teh. in upravnega odbora. — Važno — vsi in točno.

STK Moste. Drevi ob 19 seja, ob 26 članski sestanek.

Promet v Bohinjskem kotu. Z ozirom na negotovost prometa v Bohinjskem kotu, ki se je pojavila vsled obilne zapadlega snega v zadnjih dneh, poroča SPD, da je cesta do Zlatoroga splozlena ter se vrši redni avtobusni promet.

Poizvedovanja

Dne 23. t. m. sem izgubila svo damski denžnik na poti po Sv. Petra cesti, Koptarjevi in Streliški ulici do dotlenjskega kolodvorca. Najditega prosim, da odda v upravi lista proti nagradi 50 Din.

Koncert tenorista Gostiča in pianista Lipovška

Kot tretji abonma-koncert tekoče sezone je v že znanem ugodnem okvirju nudila »Glasbena akademija« svojim abonementom prireditve, na kateri sta nastopila dva mlada slovenska umetnika: operni tenorist Jože Gostič in pianist Marijan Lipovšek.

Tenorist Jože Gostič se je vrnil s študijskega dopusta in je ob tej priliki predstavljal svoj glas v novi fazi, v katero ga je preoblikoval v tujini. Razumljivo je, da je hotel pevec ob tej priliki razkriti pričakovanju številnega poslušalstva predvsem svoje nove sposobnosti in da je zato temu primerno izbral tudi spored samospjevov, takih, ki so mu poslužili v tak namen. Zato se spored tudi ni mogel ravno ponašati a kakšno resno umetniško zaključenostjo, dastravno so bile posamezne skladbe v njem vrednosti polne. Med samospjeve tujih skladateljev (Mozarta, Rossinija, R. Straussa, Sprossa, Grečianinova in Rahmani-nova) je povezal pevec tudi dve domači pesmi in sicer G. Krekovo »Zaprta so njena okenca«, v kateri je v okvirju pozno romantične nazornosti kle-no uletelešno močno čustveno doživetje, ter J. Pavčičevo romantično zamišljeno, sentimentalno »Serenado«. — V vseh pesmih je tenorist Gostič do-dobra sprosil svoj glas, čigar vrednote so neverjetno narasle. V prvi vrsti je pevec razvil visoko svojo pevsko tehniko tako, da je sedaj ton krepko uprt v preponi, da je pevski organ bolj omehčan in ton laže zastavljen, kar vse omogoča glasu večjo lahкотnost in sproščenost (tudi v višinah) ter široko zaključeno fraziranje. Pri tem pa resonira sedaj ton po italijanskem vzoru visoko v glavi in se široko odprt z neprimerne večjo silo razliva v prostor. Razvoj pevčevega glasu je res občuten, čeprav je zaenkrat vsa ta prednost v svojem pričetku še bolj negotova in še ni izven nevarnosti, da se je oprimejo zopet prejšnje ne-veščnosti. Zato bi bilo vsekakor prav obratovati na vse to pozornost, naj ne preveč obremjevat in po možnosti vsekakor študijsko delo v dani smeri nadaljevati, da se pridobijo vrednote predvsem ustale, pa tudi še zvečajo. — Kar pa se tiče umetniškega prednašanja, je tokrat nekoliko zaostalo — seveda razumljivo, ki je bila pa pozornost vseh poslušalcev enako kot pevca samega, obrnjena le v čiste glasovne poteze in se je le ob njih hotel pevec vrednotiti. Sicer pa je itak imel koncert precej močno poudarjen informativen značaj e te strani.

Ob tenoristu je nastopil s samostojnim sporedom tudi pianist Marijan Lipovšek, ki je bil v izbiro skladb bolj dosleden in se je odločil za enotno smer raznostrane moderne klavirske umetnosti. Povezal je v spored dve Novakovi, zelo mlado usmerjeni skladbi, dve v nenavadnih ton-skih vzporedjih občuteno grajeni Cerepaninovi romanci, duhovite in ostro začrtane Osterčeve Aforizme ter tri prvinsko nasičene Šostakovičeve ple-se. — V vseh skladbah je razvil pianist svoj iz-redni čut za klavirsko igro in njeno samevojo estetsko zakonitost, kar je vodilo v lep in klavirsko značilen zven (seveda, v kolikor je dopuščal koncertu še vedno neprimerni klavir); vzpostavljal pa tudi poglobljeno razumevanje moderne klavirske umetnosti, ki v svojem vsestranskem napetem zvocnem značaju prav tako vsestranske od-tehtanosti reproduktivne gradnje. Iz pianistovega podajanja je bilo močdoče dojeti, da se pianist s posebno ljubeznijo posveča moderni, ki dobi zato pod njegovimi prsti tudi mnogo svežine. In končni vtis je, da je Marijan Lipovšek izreden pianističen talent in umetnik, ki bi si v tej smeri moral izgladiti najuspešnejšo pot umetniškega delovanja.

Koncert se je vršil v zelo številno obiskani francišanski dvorani.

Reg. br. 3007/32.

Javna produkcija gojencev drž. konservatorija

Za produkcijami žole Glasbene Matice je sledila še produkcija, na kateri so razkrili svoje delo in plod vzgojnega truda gojenci državnega konservatorija. Nastopila je vrsta raznih mladih solistov in je vse njihove nastope zaključil pevski zbor konservatoristov.

Med pevci se nam je prvič predstavil basist Kavčić, ki ima poln in lepo barvan glas, pa je v petju še bolj nejasen; peli sta pa tudi že poznani nam pevki Pavlovičeva, ki je bila tokrat v podajanju manj trdna in Polajnarjeva, ki svoje pev-ske sposobnosti lepo razvija, a ji je treba še nadaljne rasti. Med violinisti nas je lepo presene-tila mala Jelka Staničeva, ki naj kar trdno stopa naprej po težavnih stopinjah, da pride do kralje-stva umetnosti! Tudi Severjev Marko je pokazal v svojem podajanju velik umetniški zmisel. Uroš Prevoršek pa je na svoji visoki tehnični stopnji razvil tokrat v podajanju zelo mnogo notranje iz-razne moči in jo vili v plemenito izdelano tonsko igro. — Med pianisti je pokazal Jože Osana trdno tehnično podstavko in na njej lep zmisel za objektivirano vživljanje v umetnino, kar ga uteg-ne zelo ugodno voditi v razvoju. Ksenija Ogrinova pa daje ekleptiki, da zmore še vse lepše podajati, kot ji to v nekam nervozni igri dejansko uspeva. Čelist Josip Karlovič zmore izvabljati poln ton, kar je vrednota, Prettner Karel pa si je na ne-lahki flauti pridobil že zelo lepo spretnost, ki ji zna dati tudi prava estetska svojstva. — V kolik-or je bilo zaradi istočasnega koncerta drugod možno pripisovati le prvim zvokom zbora, je o njem izrekati mnenje nemogoče; vendar je sodeč le po začetku zbor zelo prožen in zvočno sočen in se zelo ugodno oblikuje pod vodstvom dirigenta dr. Svare.

Produkcija, ki jo je primerno uvedel govor Marijana Lipovška, je imel lepo zaključeno po-dobo in je zapustila zelo resen in ugoden vtis.

V. U.

širite katoliško časopisje!

+

V neizmerni žalosti sporočamo, da je po dolgem, hudem trpljenju v Bogu zatisnil blage oči naš srčnoljubljeni, predobri papa, brat, svak in stric, gospod

Franc Šeber

meščan ljubljanski, bivši tapetniški mojster, l. t. d.

Zapustil nas je, previden s sv. zakramenti, v 78. letu starosti. Pogreb se bo vršil v soboto, dne 3. aprila 1937 ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica štev. 5, na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga bomo pokopali k naši nepozabni mami.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1937.

Zalujoči otroci: Franci, Lorica, Anica in brat Maks.

+

Potrfti globoke žalosti naznanjamo, da nas je naša ljubljena soproga in dobra mamica, gospa

Julčka Unverdorben roj. Kračun

soproga učitelja, gostilničarka in posestnica

v 35. letu starosti, dne 31. marca ob tričetrt na dvanajst, nenadoma zapustila. Pogreb naše dobre soproge in mamice se bo vršil v petek, dne 2. aprila ob štirih popoldne iz hiše žalosti v Zrečah na farno pokopališče. Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 3. aprila ob sedmih zjutraj v farni cerkvi v Zrečah.

Zreče, dne 31. marca 1937.

Zalujoči soproj Josip, Jožek in Vlasta, otroka in ostalo sorodstvo.

Drugorazredni nogomet

Najmočnejša zasedba bo na igrišču Mladike, kjer nastopijo v medsebojnem prvenstvenem tek-movanju:

- ob 8. Svoboda jun. : Korotan jun.,
- ob 9. Mars I : Korotan I in
- ob 10.30 Mladika I : Jadran I.

Za uvod zaigrajo ob 8. zjutraj juniorji Korotana e Svobodo. Ob 9. sledi prvenstveno srečanje Marsa e Korotanom, to je prvoplasiranega v II. raz-redu s zadnjim. Favorit je vsekakor Mars, ker pa zna Korotan izmenaditi, ni izključeno presenečenje, ki bi ga toplo pozdravil drugi par Mladika in Ja-dran, katerih sleherni ima možnost, da se prerine na prvo mesto, če Mars odpove. Druga tekma bo odločilna za končno uvrstitev. Zmagovalec si bo zasigural drugo mesto, obenem pa si bo odprl pot na čelo.

Smuške tekme SK Reke na Kofcah

Za velikonočne tekme je priredila SK Re-ka, klubske smuške tekme na Kofcah in sicer v smuku in teku na 10 in 5 km. Smuk je bil v ne-deljo ob 11 e startom pod Velikim vrhom in cil-jem pred Domom na Kofcah. Proga je znašala 1600 m, višinska razlika 250 m. Tekmovali so člani Reke, izven konkurence pa tudi drugi tekmo-valci, skupno 22 tekmovalcev:

Rezultati: 1. Berlot Bogdan 1.07; 2. Hvale Maks 1.36; 3. Keršič Albin 1.42; 4. Dular Tone 1.48. — Izven konkurence: 1. Rus Robert 2.15; 2. Suhu Rudi 2.27; 3. Sovre Marko 2.28. Rezultati teka na 10 km na velikonočni ponedeljek: 1. Du-lar Tone 47.59; 2. Berlot B. 55.11; 3. Hvale Maks 58.50. Tek na 5 km (juniorji): 1. Skof Slavo 28.50; 2. Janežič R. 28.57; 3. Lohorec Z. 31.42. — Tekme so se vršile oba dneva ob zelo močnem snežnem meteu, vendar na zelo dobrem prašču.

Rezultati natečaja strokovno propagandnega pododbora Zveze športnih zvez kraljevine Jugosla-vije. — Dva Slovenca dobila prvo in drugo nagrado. Dne 10. marca t. l. je bil zaključen natečaj pod-odbora ZSZ, in sicer za pet najboljših radio-preda-vanj v zvezi a športom, kakor tudi za tri najboljše članke o športu (za naraščajnike). Do predpisanega roka je dospelo 11 del za natečaj za radio preda-vanja ter 4 naraščajniki članki o športu. Člani pod-odbora (dr. Fr. Šuklje, V. Ugrinič, dr. Prebeg, dr.

*** KINO ***
UNION
 Danes poslednji! BENJAMINO GIGLI
Glas srca
 Geraldina Katnikova

TEL. 27-30
SLOGA
 Veliko filmsko delo
Jetniki s hudičevih otokov
 v glavni vlogi WARNER BAXTER
 Čita je roman v podlistku Slovenskega doma!
 Samo še danes ob 14-15 uri matineja
 Shirley Temple
Angel aerodroma

TEL. 21-24
MATICA
 Danes poslednji!
Mladost kraljice
 Jenny Jugo, Friedrich Benfer
 Danes predstava samo ob 16 uri, obe večerni predstavi vsled koncerta odpadeta.
 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm široka petlinjska vrstica po Din 256. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Pozor krojači in šivilje!
 Kloti, serži, žepovine, rokavine, trda platna, original »Hänsele«, škarje, gumbi, sukanec, svila
najceneje
 pri **PETELINC, Ljubljana**
 ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Službodobne
 Čevljarskega pomočnika
 sprejemem takoj. Oskrba v hiši. — Alojzij Sedej, Glince, Tržaška cesta 26, Ljubljana. (b)

Fanta
 14 do 15 let starega, pridnega, ki ima dar za glasbo, sprejme takoj v uk organist pri Sv. Juriju ob Taboru. Pogoj: pripravilo domačega župnika. — Zglasiti se osebno. Vsa oskrba prosta. (b)

Službe iščejo
 Boljša šivilja za vse
 pride na dom za 20 Din dnevno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5124. (a)

Fant
 zdrav in krepak, vojaščin prost, vajen konj, išče službo v bližini Ljubljane. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5123. (a)

Radio
 Tricevni radijski aparat na elektriko, v dobrem stanju, prodam za 500 Din. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5121. (1)

Obrt
 Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monograme hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. (t)

Posrestva
 Kunaver Ludvik
 gradbeno-strokovno nabraženo posredovalec, Cesta 29. oktobra 6, telefon 27-23 - ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vrt. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Vnajem
 Tovarniško poslopje z vodnim pogonom 90 KS, poleg električnega daljnovođa Velenje, v bližini Ljubljane, oddaljeno 2 km od postaje, se odda v najem, oziroma išče kompanijona za ustanovitev industrije. — Interesent pošljite ponudbe upravi »Slov.« pod značko »Nova industrija« št. 4882, n

Stanovanja
 Trisobno stanovanje s kopalnico, v Dalmatnovi ulici, oddam 1. maja.

Trisobno stanovanje
 s kopalnico, na Opekarski cesti, oddam takoj. — Poizvedba: Gradbena pisarna, Rimska cesta 2-L. (6)

Dvosobno stanovanje
 sončno, v pritličju - oddam takoj ali 1. maja na Koželjevem. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 5104.

Denar
 20.000 Din posojila iščem za takoj. Odplačam v enakih 20 mesečnih obrokih po 1250 Din. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sigurnost stoodstotna« P 5125. (d)

Ai. Planinšek, Ljubljana
 Beethovnova 14/I, telefon 35-10, vnovči vloge vseh denarnih zavodov najkulantneje takoj v gotovini in daje informacije brezplačno. (d)

Posojila dajemo
 državnim in privatnim namščencem v Ljubljani v gotovini in blagovnih bonih Hermes. Informacije: Tavčarjeva 2. (d)

60.000 Din
 posodim na prvo mesto hiše v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »60.000« št. 5108. (d)

Prodamo
 Namočena polenovka se še dobi pri I. Buzzollni, Lingarjeva ulica. (1)

Platno, gradl, šifoni,
 prtli, serveti, zavese, posteljne opreme najcenejše v novi specialni trgovini GORICAR, Sv. Petra cesta 30. (1)

15 Din
 stane popolnoma nova gramofonska plošča svetovne znamke Homocort. Prvovrstne gramofone pod nabavno ceno - nudi, dokler traja zaloga: Ljubljana, Šiška, Jernejeva st. 25. (1)

Trecheote
 vetrne sukniče, novosti za športne obleke - nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

Kolesa
 nemških znamk od 550 dinarjev naprej se dobe v največji izbiri v Novi trgovini, Tyrseva 36. (1)

Sveža jajca
 debela, 720 kom 360 Din; jedra, bela, 5 kg 75 Din, 50 kg celih orehov, tanke lupine, 235 Din - franko voznina - razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Meteor pade z neba

70.

Tinček in Tonček napravita podoknico.

Tinček in Tonček sta nekaj časa potrpežljivo čakala na dogovorjenem kraju, kdaj pridejo tovariši, nazadnje pa jima je to čakanje le začelo presedati.

»Gotovo so vsi trije zaspali,« je rekel Tonček. »Pojdiva jih buditi, drugače lahko čakava nanje do sodnega dne!«

»Pa pojdiva!« je soglašal Tinček.

In sta res šla. Najprej pred hišo, kjer so stanovali Profesorjevi starši.

»Profesor! Profesor!« sta začela klicati, sprva polglasno, potem čedalje glasneje.

V hiši pa se ni zganilo ničesar.

Dečka sta se nazadnje razjezila in začela žvižgati in kričati, da je šlo skozi ušesa. Učinek te podoknice je bil čudovit: nenadoma so začeli frčati skozi okno stari čevlji, klobuki, likalniki, nočne budilke in druge takšne stvari.

»Kakor je videti, Profesorjevi starši za glasbo niso Bog ve kako navdušeni!« je rekel Tinček in v glavo mu je šinila srečna misel.

»Zleziva v pasjo uto, tam bova varna pred obstreljevanjem iz zraka!«

Tonček si tega ni pustil dvakrat reči. V hipu sta bila oba v pasji uti. Pes je debelo zijal v nepovabljenega gosta in od samega presenečenja pozabil lajati...

Posteljne odeje,

samo z belo vato, močno šivane (domač izdelke) od 70 Din naprej, zglavniki, pernice, izgotovljeno posteljno perilo, platno, gradl za modroce, puh in perje po najnižji ceni. Sprejemem vse vrste odev v delo, tudi stare. Specialna trgovina, izdelovanje posteljnih odev A. Stuhar, Maribor, Stolna ul. 5.

Išče se moška pisarniška moč

Pogoji: Katoliško prepričanje in življenje, znanje nemščine in strojepisja; ako več jezikov, tem bolje. Ponudbe upravi »Slov.« pod imenom »Propaganda«.

Oglas

- Oficirske menze v Ljubljani**
1. V oficirskem domu v Ljubljani se odda v zakup oficirska menza za eno leto.
 2. Na dan 15. maja 1937 se bo vršila javna pismena licitacija.
 3. Kavejca znaša 5000 Din, ki mora biti položena pri blagajni oficirskega doma v Ljubljani v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih najkasneje do 14. maja do 18. ure.
 4. Začetek licitacije ob 11 dne 15. maja 1937.
 5. Pogoji se dobe pri delovodji oficirskega doma v Ljubljani od 25. marca dalje.
 6. Pismene ponudbe se sprejemajo do 15. maja do 10. ure.
- Št. 74. od 17. marca 1937 v Ljubljani.

Zahtevajte povsod naš list!

Danes ob pol šestih nama je umrl najstarejši sin

Janez Šavelj

dijak IV. gimnazijskega razreda državne realne gimnazije, sin starešine okrajnega sodišča.

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto, dne 3. aprila ob treh na farno pokopališče v Novem mestu. Maša zadušnica se bo darovala v tukajšnji frančiškanski cerkvi v nedeljo, dne 4. aprila ob osmih. Novo mesto, 1. aprila 1937.

Oče in mati.

TUDI ZA POMLAD KUPITE PRI PAULIN-u, Ljubljana, Kongresni trg 5,

kjer dobite ne samo eleganten kraj, temveč tudi dobro blago in najboljše izdelavo v damskih plaščih, kostumih in paletojih.

Rudolf Timmermans: 11

Junaki iz Alcázarja

Po barih in kavarnah je tega večera kaj živahno. Moštvo guardie de asalto je bolj zdržno, a rdeči miličniki ne poznajo nobene meje. Natakari sem in natakari tja! Kako mora tekati za te nove gospode in prinašalce svobode iz Madrida, ki plačujejo z ničvrednim papirjem, ki so ga sami izdali! Popivajo in razsajajo. Nekdo stopi na mizo, da bi imel govor. Kozarci se živketaje razbijejo — vino teče.

»Camaradas, compañeros!« A jezik mu je težak, pa se zadovolji z vzklikoma: »Muere el ejercito! Viva la libertad!« in na dušek izpije iz kozarca in ga trešči v zid.

Ob istem času pozvoni v Alcázarju telefon.

»Tukaj prosvetni minister Barnés. Prosim polkovnika Moscardója!«

»Dober večer, gospod polkovnik. Slišite, rad bi govoril z vami radi predaje Alcázarja.«

»To bi bilo brez pomena, gospod minister.«

»Dajva se mirno pogovoriti o tej zadevi! V Alcázarju vas je vendar le majhno število. Mi moremo poslati proti vam mnogo več moštva in municije. Spričo bombardiranja topništva in letalstva ste pač brez moči. Saj morate uvideti, da je vsakršna obramba nesametna. Vsa čast vašemu prepričanju in junaštvu. A upor v Alcázarju vendar ni dosti več ko mladostna pustolovščina, ki je sicer simpatična, ki pa mora propasti.«

»Če je to samo mladostna pustolovščina, gospod minister, potem veste, da je mladina gluha za vsak nauk!«

»Ali hočete, da bodo čudovito lepe stavbe mesta Toleda uničene, da se bo Alcázar, ta ponovna priča španske tradicije, spremenil v razvaline? Hočete se za Španijo boriti, pa jo ugonabljate!«

»Če je vam, gospod minister, toliko za Španijo in za spomenike njene zgodovine, tedaj ni treba ničesar porušiti, čeprav nadaljujete borbo. Izstradajte nas!«

»Gospod polkovnik, dajte si vendar dopovedati!«

»Nimam nobene besede več za vas!«

Pogovor je končan!

Organizacija.

To noč ni v Alcázarju nobenega miru. Približno tisoč sedem sto ljudi ima v mojem zidovju: nekaj čez pet sto žensk in deklet — petdeset otrok — precej starejših moških, ki niso nič več sposobni za vojno in druge, ki nimajo potrebne izvežbanosti.

Resničnih bojevnikov je le kakih osem sto mož! — Do jutra je treba popolnoma predrugačiti način brambe, naj se je radi umika vse spremenilo. Pričakovati je namreč, da bo sovražnik drugi dan spet napadel Alcázar in potem ne sme biti v mreži brambnih načrtov nobene vrzeli.

Glavni vhod v Alcázar je na severni strani kraj neke večje ploščade, ki drži do nje s srednje strani tako zvana »Zobčasta pot«, med tem ko poteka prava dovozna cesta s trga Zocodover najprej z južne strani, nato napravi oster ovinek in stopi na višino ploščade v širokem, mimo Alcázarja proti severu držecem obzidju. Ta ploščad je deloma umetno nasuta in zahodno, kjer pada strmo proti cesti, drži iz Alcázarja pod njó ozek hodnik, čigar okna so obrnjena proti nižje ležeči cesti. V ta hodnik namestijo oddelek oboroženih civi-

listov, ki so člani ljudske stranke in pa tradicijonalistov. Vogelni stolp, ki stoji na isti strani, dobi posadko iz članov Falange Española, španske falange.

V vsa štiri mogočna pročelja Alcázarja namestijo po sto petdeset mož guardie civil. Polk vojakov spravijo z dodeljenimi guardiji civil na sto mož. Tvorijo štiri oddelke po pet in dvajset mož. Dva oddelka zasledeta vojaško poveljstvo, dva druga pa vojašnico, ki stoji na nasprotnem koncu južnega dela ploščade, zadaj za jahalnico.

Tisti oddelek vojakov iz escuele de gimnasia, ki se je zlasti udeleževal bitke v hospitalu, ima za zdaj kratek počitek.

Častnike in kadete porazdelijo na poveljniška mesta, na opazovališča in k strojnimi puškam. Tudi najvažnejše notranje službe, ko preskrbo z živili in z vodo, poverijo častnikom.

Ženske in otroke so spravili v kleti, ki so za dva nadstropja globoko pod dvoriščem in ki tvorijo deloma dolge, obokane hodnike, deloma pa četverkotne prostore. Notranji prostori tu spodaj so razsvetljeni le z elektriko, a tisti, ki so bolj na zunanji strani, imajo tudi malo dnevne svetlobe, kakor predvsem tisti prostori, ki so obrnjeni proti jugu. Zakaj, skala, ki stoji Alcázar na njej, se proti jugu znižuje, tako da morejo kleti, ki so globoko pod črto dvorišča, ujeti skozi kako lino tudi nekaj dnevne svetlobe. Razen glavnega vhoda, so vsi drugi vhodi Alcázarja za nadstropje niže ko notranje dvorišče. Na južni strani, pri Puerti de Copuchinos, pri »Kapucinskih vratih«, pripravijo prostore za ranjence; ta stran je namreč najmirnejša, ker ondi radi lege tal ni pričakovati sovražnikovih napadov. Tudi poškodbe, ki jih bodo napravile bombe in granate, bodo najtežje prodrle do tjaka.

Celoletna naročnina na:
 Leposlovno in ljudsko knjižnico
 Zbirko domačih pisateljev
 Zbirko mladinskih spisov
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

7 vezanih knjig mesečno Din 23.—
 3 vezane knjige mesečno Din 11.—
 4 vezane knjige mesečno Din 9.—